

תמצית
מסכת ביצה

תמצית מסכת ביצה

סיכום של דברי הגמ' , בצורה מסודרת וברורה,
מועיל לחזרה ולבהירות הסוגיות.

תמוז התשע"ה
מודיעין עילית

ניתן להשיג חוברות "תמצית" גם על מסכתות-
ברכות, מסכתות סדר מועד, יבמות כתובות נדרים ונדה.
וכן תמצית המקרא, ותמצית נ"ך (חלקי).
ותמצית ספרי מוסר (שערי תשובה, מסילת ישרים, נפש החיים, וחזו"א אמו"ב).
נקודות מכירה בירושלים, בני ברק, ומודיעין עילית. לפרטים 0527692282

מידי חודש יו"ל חוברות סיכום על הגמ' הנלמדת לפי סדר הדף היומי,
ועל משנה ברורה לפי סדר מבחני "דרשו", ניתן לקבל חוברות אלו
בדואר (תמורת דמי משלוח) או במייל
tamtzisshas@gmail.com

בחסות "דפוס איכות" המרכז להדפסת חוברות
וקונטרסים. משלוחים לכל רחבי הארץ.

1599-529100

כל הזכויות שמורות

נכתב לפום ריהטא בסדר לימוד דף היומי

הערות ותיקונים יתקבלו בברכה

לפרטים- 0527692282

מכתב מת"ח אחד:

תמוז תשע"ה

חיזוק לידיעת גמרא בע"פ

יקירי...

הנה הגרי"ס, אור ישראל מסלנט, בספר אור ישראל, מאמר כ"ז, כתב מאמר נפלא אשר כל בן תורה, החפץ לעלות במעלות התורה והיראה, חייב ללמדו, כי ממנו נקח לעבוד את ד'.

בו מבואר, כי חובת כל איש מישראל, ללמוד תורה, ולדעת התורה. שני חיובים שונים, אשר כל חיוב הוא חיוב לעצמו, ושני החובות הללו מתחברים כאחד, לעשות רצון אבינו שבשמים.

והגרי"ס מבאר בהרחבה, כיצד יקיים האדם חובות אלו באופן הטוב ביותר, ואנו נעיין רק בשרש דבריו...

וזה לשונו שם -

הנה במצוות תלמוד תורה, יש בזה שני ענינים, א' לימוד התורה, ב' ידיעות התורה. מצות לימוד התורה, הוא מן הכתוב והגית בו יומם ולילה, וכמש"כ הרמב"ם, והטור, וש"ע, בריש ה' תלמוד תורה וז"ל, כל אדם מישראל חייב בת"ת כו', שנאמר והגית בו יומם ולילה, ע"ש.

והנה למצוה זו של לימוד התורה, כל מה שלומד מקיים המ"ע והגית בו יומם ולילה, הן מקרא, או משנה, גמ' הלכות ואגדות, שכולן נתנו למשה מסיני, וכמו שהאריך בזה בס' נפש החיים שער ד' פ"ו ע"ש, ואף שלא יוכל לפסוק דין מתוך מקרא, או משנה, וכש"כ מן אגדה, בכ"ז יוצא ידי מצות לימוד התורה.

עכ"ל הצריך לענייננו,

ומאריך שם מאד בדברים נפלאים, כיצד יקיים האדם שני חיובים אלו, הידיעה והלימוד, בדברים נפלאים.

והנה ראוי לכל בן תורה, העוסק בתורה בעיון הראוי, בשמיעת שיעורים, ובעמל ההבנה, לשים עיניו ולבו, גם על ידיעה רחבה בידיעת הש"ס כפשוטו. תחילה ידיעת המסכתות הנלמדות בישיבה, ואח"כ שאר המסכתות, וידיעה היינו ידיעה ברורה, כמעט כלשון הגמרא.

והנה ידיעה זו אינה נקנית בהבטה בעלמא, אלא בשינון פעמים רבות, כמבואר בגמרא, "תנא מיניה ארבעין זמנין..." או כמבואר בגמרא, "אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד".

ואם יאמר האומר, הרי אנו זקוקים לזמן רב להעמיק בסברה, להעמיק בהתבוננות בדברי ראשי הישיבה, בודאי אמת, נכון הדבר, כי יש לעמול עמל רב, בהתבוננות, ובדבוק חברים, ובבקשה מהראש ישיבה, והרמ"ם, לבאר את עומק הדברים, ולהעמיד הדברים על מכונם.

אבל יש צורך לקבוע זמן, לשינון הגמרא פעמים רבות, כי ידיעת הגמרא, המשא ומתן בגמרא, ושינון לשון הגמרא, הוא הכרח נוסף, חובה רבה עד מאד. ויש מקום בראש, לקיים שני חובות אלו, כמבואר בדברי הגרי"ס הנ"ל, כי חובת האדם לדעת הגמרא, ולהבין דיני התורה.

וזה לשונו שם,

אולם הגדר השני במצות ת"ת, הוא ידיעות התורה, והוא מה שאמרו חז"ל בקידושין (דף ל), ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך, שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד, שנאמר אמור לחכמה אחותי את, ואומר קשרם על לוח לבך כו', ואומר חציך שנונים כו', ופרש"י יהיו מחודדים בפ"ך, חזור עליהם ובדוק בעומקם, שאם ישאלך אם לא תצטרך לגמגם כו', אמור לחכמה אחותי את שתהא בקי בה כאחותך שאסורה לך ע"ש.

יסוד המצוה הזאת כולל שני פרטים, א' הידיעה לרכוש לו הבקיאות בכל חלקי התורה, שיהיה תלמודו שגור בפיו, ב' הוא היכולת, להתחכם בתורה לחדד השכל, לשננו ולהישירו, שיוכל לישא וליתן במלחמתה של תורה, ולעקור הרים בפלפולו. ושתי אלה כינו חז"ל, בשם סיני ועוקר הרים.

הנה ביאר לנו הגאון והצדיק הגרי"ס זצ"ל, כי ידיעת התורה, הוא הידיעה בכל חלקי התורה... וההבנה להבין גדרי הדברים.

א"כ מבואר יוצא מפי הגאון, כי שני אלו יהיו לנגד הלומד תמיד, לדעת ולהבין, והנה תחילת הידיעה הוא הגמרא, כי הוא שרש ויסוד תורה שבע"פ, כי הוא ביאור המשניות, שהם הם ראשית העיקר התורה שבע"פ.

ועל זה בא חובת ההבנה, לידע ולהבין, את ישרות חיובי התורה.

ודע יקירי,

כי ההרגל בשינון דברי הגמרא, יש בו תועלת לכמה נושאים. א. לידיעת הגמרא, כי ידיעת הגמרא נקנה בחזרה ושינון. ב. הרגיל בחזרה ושינון, מרבה במצות לימוד התורה.

ג. יש לדעת ברור, כי המרבה בשינון הגמרא, מרבה בהבנת התורה, כי הבנת התורה הוא הבנת דברי האחרונים, המבארים דברי הראשונים, המבארים דברי הפוסקים, המבארים דברי הגמרא, שהוא תורה שבע"פ, בו מבואר התורה שבכתב, מאמר הבורא בקיום המצוות.

ואם יאמר לך אדם, שהלומד הרבה גמרא, נעשה שטחי, אמור לו כי מדברי היצר הוא, כי ריבוי הגמרא אינו מרחיק מהבנת התורה, אלא מקרב... כי הבנת התורה אינו הבנת השכל החיצוני, אלא הבנת השכל, אשר קבל את ההבנה מלימוד התורה, ועל כן כל לימוד גמרא מחזק את ההבנה...

ואם ירפה אותך היצר בטענה, כי אין לך כח הזכרון, ולא יעלה בידך לזכור דברי הגמרא, אל תשמע לו, כי כל אדם יש לו כח הזכרון לזכור את אשר חפץ לזכור...

אם תִּבְקֶשׁ הַכֹּסֶף. (משלי ב, ד).

בקשת הכסף הוא ההכרה, כי הם חיי האדם. חייב האדם לדעת, כי ללא ידיעת התורה, אין לו חיים כלל. חייב האדם לדעת, כי ללא ההבנה בתורה, ידיעתו בתורה ידיעה קלושה היא. חייב האדם לדעת, כי הבנה ללא ידיעה, הבנה קלושה היא...

וְכַמְטוּמוֹנִים תַּחֲפֹשְׁנָה. (שם)

בחיפוש המטמונים לוקח זמן ממושך עד גילוי המטמונים, ויש אשר עמלים זמן ממושך, ורק אחר זמן רב רואים התחלה של מטמון, אבל אחר המשך הזמן מתגלה המטמון, והוא שלל רב...

בין בידיעת התורה, ובין בהבנת התורה, לא ניכר הפירות, רק אחרי זמן ממושך.

המתמיד בעבודה, ובצורה הראויה, היינו עמל בהבנה, מתוך שמיעת דברי רבותינו ראשי הישיבה, והרמ"ם, והעמל בספרי האחרונים, והראשונים, הוא יזכה להבנת התורה.

העמל בידיעת התורה, בחזרה ושינון פעמים רבות, ואף שאינו רואה לפניו את כח זכרונו, ואף שאינו רואה את בהירות הסוגיות - כי מה שאינו מבורר בפעם הראשונה, יבואר ויבורר בהמשך - יראה בהמשך, את המטמונים היוצאים מתוך ריבוי החזרות, ויצרפו מטמוני הידיעה, למטמוני ההבנה.

והנה אמרו חז"ל "דברי תורה קשה לקנותם ככלי כסף, ונוח לאבדם ככלי זכוכית" (חגיגה ט"ו), על כן יש להכיר, כי העבודה הזאת עבודת האדם לכל חיי העוה"ז, והוא ההכנה הראויה לחיי העוה"ב.

"כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה"...

שזבו שמא יסחוט אסרו גם ביצה שנולדה (ולא הוי גזירה לגזירה).

רבה רב יוסף ורב יצחק לא תירצו כרב נחמן משום שדבריו נדחו.

רב יוסף ורב יצחק לא אמרו כרבה דלית להו הכנה.

רב יוסף לא אמר כרב יצחק משום דביצה אינה משקה.

רב יצחק לא אמר כרב יוסף משום שפירות גלויים וביצה ומשקין לא.

הגמ' מוכיחה שרבי יוחנן ס"ל כרב יצחק.

שיטת ר"י בביצה שנולדה ובמשקין שזבו- משקין שזבו מן הפירות לרבנן אסורים, ור"י מתיר בעומדים לאכילה ואוסר בעומדים לסחיטה, ומאי דר"י אוסר ביצה שנולדה ביו"ט ומתירה ביו"ט שני.

לריו"ח מוחלפת השיטה ור"י אוסר גם משקין שזבו בפירות העומדים לאכילה.

ג: לרבינא ר"י מתיר ביצה אף באותו יו"ט (ולדבריהם דרבנן קאמר שיתירו ביו"ט שני דשתי קדושות הם, ורבנן סוברים דקדושה אחת היא).

לרבינא בריה דרב עולא ר"י אוסר ביצה משום מוקצה ובעומדת לגדל ביצים איירי, ולא משום משקין שזבו.

ביצה שנולדה ביו"ט או בשבת אסורה בטלטול, ומוותר לכפות עליה כלי כדי שלא תשבר.

ביצה שספק נולדה ביו"ט ספק בחול לרבה דאיסורה משום הכנה אסורה דספק דאורייתא לחומרא, ולרב יוסף ורב יצחק דאיסורה משום גזירה מותרת בספק, להלן ד. מבואר שלרב אשי גם ספיקה אסורה משום דהוי דבר שיש לו מתירין, נתערבה באלף כולן אסורות משום דהוי דבר שיש לו מתירין.

ביצה שהיא ספק טריפה אסורה, נתערבה באלף לריש לקיש "כל שדרכו לימנות שנינו" שאינו בטל דהוי דבר שבמנין אין הביצה בטילה, אבל ריו"ח ד"את שדרכו לימנות שנינו" שאין מוכרים באומד כלל אלא רק במנין הביצה בטילה, והא דתנא בברייתא שביצה שנתערבה באלף כולן

מסכת ביצה:

ביצה שנולדה ביו"ט

ב. ב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל-

הגמ' דנה במה נחלקו ב"ש וב"ה-

תרנגולת העומדת לגדל ביצים מוקצה היא, וא"כ אף הביצה שנולדה ממנה היא מוקצה, תרנגולת העומדת לאכילה מעיקר הדין הביצה מותרת ביו"ט דאוכלא דאיפרת היא.

ואין לומר שנחלקו ב"ש וב"ה בעומדת לגדל ביצים ובעיקר דין מוקצה שב"ש סוברים כר"ש דלית ליה מוקצה, (וה"ה דלית ליה נולד, ואף שרב נחמן אומר שב"ש סוברים במוקצה כר"י האוסר וב"ה כר"ש המתיר, היינו בשבת החמורה שלא יבואו לזלזל בה אם נתיר מוקצה, אבל ביו"ט יבואו לזלזל וע"כ אוסרים ב"ה מוקצה, ובאמת התנא סותם בשבת כר"ש וביו"ט כר"ש), דא"כ למה לא נחלקו אף בתרנגולת עצמה.

ב: רבה מפרש את המשנה משום הכנה, דביצה שנולדה הוכנה מאתמול, וכתוב "והיה ביום השישי והכינו" חול מכין לשבת ואין יו"ט מכין לשבת ואין שבת מכינה ליו"ט, וגוזרים יו"ט שאחר חול אטו יו"ט שאחר השבת, ושבת אטו שבת שאחר יו"ט, ואמנם בשחט תרנגולת ביו"ט ומצא בה ביצים גמורות מותרות, דמילתא דלא שכיחא היא ולא גזרו בה רבנן.

רב יוסף מפרש את המשנה משום גזירה משום פירות הנושרים, שאסרו חז"ל ביצה שנולדה כשאסרו פירות הנושרים (ולא הוי גזירה לגזירה).

ג. רב יצחק מפרש את המשנה משום גזירה משום משקין שזבו, שכשאסרו חז"ל משקין

מבטלים איסור לכתחילה כי בדרבנן מותר, ומותר להפך את העצים כי רובם של התר, ואף לרב אשי שאוסר דבר שיש לו מתירין אף באיסור דרבנן כאן מותר כי האיסור אינו בעין.

ביצה שנולדה ביו"ט לרב מותרת ביו"ט שני של גלויות, ולרב אסי מספקא ליה אם קדושה אחת הם או שאחד מהם אסורה חול ועל כן ביצה אסורה שמא קדושה אחת היא, וכן הבדיל במוצאי יו"ט ראשון שמא השני הוא חול, והאידינא עבדינן ב' ימים שמא לא יהיו בקיאים ויבואו לטעות.

ה' שני יו"ט של ראש השנה -

לרב ושמואל נולדה בזה אסורה בזה.

לרבה לריו"ח בן זכאי ביצה שנולדה בראשון מותרת בשני לבני א"י דבטלה התקנה.

לרב יוסף אסורה בשני דדבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו, ולא נמנו אלא התיר לקבל עדות החודש כל היום.

לאבבי ביצה תלויה בעדות וכיון שנתבטלה תקנת העדות מותרת הביצה.

לרב אדא ורב שלמן אף אחר שחזרו לקבל עדות כל היום ביצה אסורה, דמהרה יבנה ביהמ"ק ויאמרו שכמו שאשתקד אכלו ביצה ביו"ט שני אף השנה מותר, ולזה חיישינן דביצה לכל מסורה, אבל לקבל עדות מותר כל היום ולא חיישינן לטעות כשיבנה ביהמ"ק דעדות מסורה רק לבי"ד והם לא יטעו.

לרבא אסורה אף אחר שחזרו לקבל עדות כל היום כיון שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה עושים אותו היום ולמחר קודש.

לנהרדעי (ו.) מותרת בשני שמיומות עזרא לא מצינו אלול מעובר.

דבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו כדכתיב שובו לכם לאהליכם, וכ"ת למצות עונה במשוך היובל המה יעלו בהר, ואף בדבר שאסרו חכמים ככרם רבעי שאסרו לפדותם אלא צריך להעלותם לירושלים כדי לעטר שוקי ירושלים בפירות, ונמנו והתירו.

אסורות היינו כתנא דליטרא קציעות הסובר שגם דבר שנמנה לפעמים אינו בטל.

מחלוקת ר"ל וריו"ח היא בשיטת ר"מ הסובר שחבילי תלתן של כלאי הכרם שנתערבו באחרות ואחרות באחרות כולם אסורות, אבל לחכמים רק ו' דברים שהם חשובים מאד אינם מתבטלים לעולם, ולר"ע ז' דברים.

ד. ליטרא קציעות - עגולי דבילה תרומה

שהניחם על פי עיגול וכדו' ואינו יודע על איזה מהעיגולים הניחה נחלקו ר"א ורבי יהושע בדינה- לר"מ- לר"א אף התחתונות מצטרפות לבטל את התחתונות אע"פ שודאי לא התערב בתחתונות, לרבי יהושע העליונים מצטרפים למאה לבטל אבל התחתונים לא, והתחתונים מותרים.

לר"י- ר"א סובר כמו שסובר רבי יהושע לר"מ, ורבי יהושע סובר שאף בשלש מאות עיגולים למעלה אינה בטלה דהוי דבר שבמנין.

דרסה בתוך העיגול ואינו יודע אם לצפונה או לדרומה לכו"ע יעלו כיון דלא מינכרא.

ביצה שנולדה ביו"ט לאחרים משמיה דר"א

תאכל היא ואמה, לרבי זירא היינו כשקנאה סתם וקמ"ל שכששחטה הוברר שלאכילה היא עומדת, לרב מרי איירי בעומדת לאכילה וסובר ר"א כב"ש, והא דאמר אמה פשיטא הוא ולשון גוזמא קאמר.

ביצה שנולדה בשבת ויו"ט הסמוכים זה לזה -

נחלקו תנאים וכן רב וריו"ח אם נולדה בזה אסורה בזה לב"ה או שבזה מודים ב"ה לב"ש, וטעם מחלוקתם הוא שאם נחלקו בהכנה כשיטת רבה אסורה אף ביום השני, ואם לא נחלקו בזה מותרת בשני, באותו היום לכו"ע אסורה אף בטלטול.

רב לא היה דורש ומורה ביו"ט אחר הסעודה משום שכרות.

ד: אף לריו"ח עצים שנשרו בשבת אסורים ביו"ט הסמוך לו.

עצים שנשרו לתוך התנור ביו"ט מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיק בכולם, ואין בזה משום אין

נבילה זהו כחלק מהנבילה, או שלא אסר לאוכלה בחלב אלא משום גזירה, אבל לענין טומאה אפושי טומאה מדרבנן לא מפשינן.

האוכל מנבלת עוף טהור או מביצים מעורות או מן העצמות והגידים או מבשר שנתלש מעוף חי טהור, אבל אם אכל מאשכול של ביצים אן מהקורקבן ומבני המעיים או שהמחה חלב וגמעו טמא כאוכל הנבילה.

כל שתשמישו ביום נולד ביום, והיינו תרנגולת היולדת מזכר, ונ"מ שאם בדק מערב יו"ט ולא מצא בה ביצה והשכים ומצא בה ביצה מותרת דמערב יו"ט היא ולא בדק יפה, או שיצאה רובה וחזרה, תרנגולת דספנא מארעא יולדת אף בלילה, ובדאיכא זכר לא ספנא מארעא, ושיעור מקום המצאות הזכר דנימא שלא ספנא מארעא הוא כשיעור ששומעת קולו ביום והוא שישים בתים, אבל אם יש נהר באמצע אפ"י יש עליו מיצרא לא עברה (אף שהיה מעשה שעברה), אבל כשיש מברא עברה, ביצה מספנא דארעא אם בדק מערב יו"ט ולא מצא בה ביצה ולמחר השכים ומצא ביצה אסורה דשמא נולדה בלילה, אבל בלא בדק מערב יו"ט מותרת דתלינן שנולדה מערב יו"ט שהרוב יולדות ביום.

כל שתשמישו בלילה נולד בלילה והיינו עטלף, כל שתשמישו בין ביום ובין בלילה נולד בין ביום ובין בלילה והיינו אדם.

ז: שום שחוק יש סכנה להשאירו מגולה.

ב"ש אומרים שאור בכזית וחמץ בככותבת
וב"ה אומרים זה וזה בכזית-

טעמא דב"ש משום שחילקם הכתוב לומר שלא שוו בשיעורם, ולב"ה חילקם הכתוב משום דצריכי דחמץ חמור משום שראוי אכילה ושאור חמור משום שחימוצו קשה. לא פליגי אלא לענין ביעור, אבל לענין אכילה מודים ב"ש שזה וזה בכזית.

השוחט חיה ועוף ביו"ט ב"ש אומרים יחפור בדקר ויכסה ואף לכתחילה מות, וב"ה אומרים לא ישחוט לכתחילה אא"כ היה לו עפר מוכן מבעוד יום, ומודים שאם כבר שחט ויש לו

הלכה כרב שביצה שנולדה ביו"ט מותרת ביו"ט שני של גלויות, ובשבת ביו"ט הסמוכים ובב' ימים טובים של ראש השנה נולדה בזה אסורה בזה.

ז: **קבורת מת בב' ימי יו"ט**- לרבא אם מת ביו"ט ראשון יתעסקו בן נכרים, וביו"ט שני ישראל, ואפ"י ביו"ט שני של ראש השנה, למר זוטרא לא התירו ע"י ישראל אלא היכא שכבר השתתתה קבורתו, ולרב אשי בכל גוונא מותר, דלגבי מת כחול שוויה רבנן, אמר רבינא האידנא דאיכא חברי אומה רשעה שאם יראו שישראל עוסקים במת יכפום לעשות להם צרכיהם אין לקבור מתים ביו"ט שני.

בשני ימים טובים של גלויות אפשר להניח בראשון עירוב תבשילין עם תנאי, אבל בשני ימים טובים של ראש השנה לא, ולנהרדעי מותר.

אפרוח שנולד ביו"ט- לרב אסור באכילה ביו"ט כיון שהוא מוקצה, ולא דמי לעגל שנולד שהיה מותר אגב אמו בשחיטה, ואף אם אמו טריפה היה מוכן אגב אמו לכלבים, ואע"פ שמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים, מוכן לכלבים הוי מוכן לאדם, לריו"ח מותר כמו עגל שנולד כיון שמתיר עצמו בשחיטה.

ז: **אפרוח שנולד ביו"ט אסור באכילה**, אבל בחול מותר מיד, ור"א בן יעקב אוסר לפי שעדיין לא נתפתחו עיניו והוי כשרץ.

ביצה שיצאה רובה מערב יו"ט וחזרה לריו"ח מותרת לאוכלה ביו"ט, ור"א שרק עם יציאת כולה נגמרה ודלא כריו"ח (ז.ז.).

השוחט תרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותר לאוכלם עם חלב, ואם שחטה ביו"ט מותר לאכול אף הביצה שנמצאה בה, אמנם אין ביצה זו ראויה לגדל ממנה אפרוח, ועל כן הקונה ביצה של תרנגולת חיה ונתן לו ביצה משחוטת בטל המקת, וכן הקונה ביצים מזכר ונתן לו ביצים דספנא דארעא בטל המקת.

ז: לראב"י אם היו הביצים מעורות בגידים אסור לאוכלם בחלב, הגמ' דנה לדבריו בעוף טהור שנתנבל אם הביצים הגמורות מטמאות טומאת

ט. שחט צפור מערב יו"ט אסור לכסותו ביו"ט, גלגל עיסה מערב יו"ט מפריש חלתה ביו"ט, ואבוה דשמואל אסור אף בזה, ואף לשמואל שמותר לאכול בחו"ל ואח"כ להפריש חלה, מ"מ הפרשת חלה תיקון היא ואסורה ביו"ט.

ב"ש אומרים אין מוליכין את הסולם משובך לשובך אבל מטהו מחלון לחלון וב"ה מתירין- לרב חנן בר אמי ל"ק נחלקו ברה"ר אבל ברה"י לכו"ע מותר, דס"ל כתנא שלא גזרו משום מראית העין בחדרי חדרים, ולל"ב נחלקו ברה"י אם גוזרים משום מראית העין, אבל ברה"ר לכו"ע אסור.

ט: לרשב"א לכו"ע מותר להוליך את הסולם, ולא נחלקו אלא לגבי ההחזיר, אמר ר"י בד"א בסולם של שובך אבל בסולם של עליה אסור דאמרי להטיח גגו הוא צריך.

לרבי דוסא מטהו מחלון לחלון, וי"א משמו שיכול אף לדדותו מחלון לחלון.

בני רב חייה סברו שת"ק חולק על ר"י והורו להתר בסולם של עליה, ואמר להם רבי חייה שר"י בא לפרש דברי ת"ק, לל"ב התירו להטות סולם של עליה כרבי דוסא, ואמר להם רבי חייה שלא התיר רבי דוסא הטיה אלא בסולם של שובך.

אמר ריו"ח מוחלפת השיטה- לעיל מבואר שב"ש התירו במקום שמחת יו"ט לחפור בדקר ולכסות דם שחיטה וב"ה אסרו, ומבואר שב"ש לקולא, ריו"ח מכח זה מחליף את השיטה במחלוקתם גבי הולכת הסולם.

הגמ' דוחה דברי ריו"ח ששם לא התירו ב"ש אלא כשיש דקר נעוץ, ועוד דהכא התירו ב"ה משום ששובכו מוכיח עליו.

הגמ' מנסה לומר שיו"ח החליף השיטה גבי אם מותר אם צריך לנענע הגוזלות מערב יו"ט או שדי לומר זה וזה אני נוטל, הגמ' דוחה כנ"ל (גבי דקר) ועוד דבמוקצה התירו ב"ה שדי באמירה.

י. הגמ' מנסה לומר שריו"ח החליף השיטה בטלטול עלי כדי לקצב בשר, והגמ' דוחה כנ"ל, ועוד ששם התירו ב"ה משום שתורת כלי עליו.

דקר נעוץ מבעוד יום, והעפר תיחוח שאין בזה איסור כתישה **שיחפור בדקר ויכסה** ואין בזה משום חופר גומא דהחופר גומא וא"צ לא לעפרה פטור.

אמר רבי זירא אמר רב השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה.

לרבה אין מותר לשחוט לב"ש אא"כ היה לו עפר מוכן למטה, ואז ישחוט ויחפור ויכסה, אבל אם לא היה לו עפר למטה לא ישחוט, דשמא יחפור וימלך ולא ישחוט, לרב יוסף מותר לחפור קודם השחיטה כדי שלא ימנע משמחת יו"ט.

אפר כירה מוכן הוא ומותר לשחוט ולכסות בו, והני מילי כשהוסק מערב יו"ט, אבל הוסק ביו"ט אסור לכסות בו, ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר.

הכניס עפר לצורך גינתו וחורבתו מותר לכסות בו, וכן יכול להכניס עפר מלוא קופתו ולעשות בה כל צרכו, והוא שייחד לו קרן זוית.

ח: אפר כירה אין מכסים בו אלא חיה ועוף ודאים אבל כוי לא, ואין טעם האיסור משום דעביד גומא שהרי החופר גומא וא"צ אלא לעפרה פטור, ולא משום שאין כאן עשה דוחה לא תעשה משא"כ בחיה ועוף ודאים, שהרי יו"ט הוא עשה ולא תעשה, ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה, אלא אמר רבא טעמא משום שהעפר מוכן לודאי ולא לספק, ורמי בריה דרב יבא אמר טעמא דאין מכסים דם כוי גזירה שמא יבואו להתיר חלבו, שיאמרו שאם לא שהכוי הוא מין חיה לא היה רבנן מטריחים לכסות דמו ביו"ט.

הכניס עפר לכסות בו צואה מותר לכסות בו דם צפור, הכניס לדם צפור לרבא אסור לכסות בו צואה, ולנהרבלאי מותר.

אין עשה דוחה לא תעשה אלא כגון מילה בצרעת וסדין בציצית דבעידנא דקא מיעקר לאו מקיים את העשה.

שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמם זה בזה אסור לכסותם ביו"ט, ואם יכול לכסותם בדקירה אחת מותר, ולא גזרינן אטו ב' דקירות.

אפי' לרבנן שאומרים שהמנה הוא חולין שאני גוזלות שעשויים לדדות, למ"ד שרבי ורבנן נחלקו בשני כיסים א"כ זה דומה לגוזלות ועל כן צריך לחלק שגוזלות מדדים, למ"ד שנחלקו בכיס אחד איירי בב' כיסים מקושרים והכא בגוזלות מקושרים, והחילק הוא שגוזלות מנתקים עצמם וכיסים לא, ולרבי גם בכיס שמא ניתק הקשר.

י"א. בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורים, ולא מטעם שרוב וקרוב הלך אחר הרוב, דשמא באו מהדף שלפני הקן שגם הוא קרוב, או דאיירי בב' קינים זה ע"ג זה וזימן אחד מהם, דחיישינן שהגוזלים שזימן הלכו, והגוזלים מהעליון ירדו לתחתון, או שמהתחתון עלו לעליון.

ואם אין שם אלא הן הרי אלו מותרים - והיינו כשיש קן אחר בתוך חמישים אמה אלא שהוא בקרן זוית, ומותרים לפי שהגוזלות לא מדדים אם הם לא רואים את הקן שלהם, אבל אם הגוזלות יודעים לפרוח אסורים דשמא הגיעו משובך אחר.

עלי - לב"ש אסור לטלטלו ולב"ה מותר, אם כבר קיצב עליו בשר אסור אף לב"ה, תברא גרמי מותר אף לב"ש, ואפי' הוא חדש ולא חיישינן שמא ימלך ולא ישבור עליו עצמות, דכיון ששחט את הבהמה היא עומדת לשבירה, אבל לגבי בהמה קודם שחיטתה ותבלין קודם שדכו אותו לב"ש חיישינן דילמא ימלך וימצא בהמה אחרת שמנה ממנה, ועל כן אין מוליכים בהמה לסכין או איפכא וכן תבלין למדוכה, וב"ה מתירין.

עור - לב"ש אין נותנים עור לפני הדורסן, וב"ה מתירים, ומותר למלוח על העור בשר לצלי ואע"פ שמועיל מעיבוד, אבל בשר לקדירה או בשר לצלי כעין קדירה אסור.

אין מולחים חלבים ביו"ט ואין מהפכים בהם, ולרבי יהושע מותר לשוטחם ברוח ע"ג יתדות, ו"א שהלכה כרבי יהושע, ו"א שהלכה כרבנן שאסור, ולא דמי לשטיחת עור לפני הדורסן דחזי לשיבה, אבל בזה אם נתיר לשטוח יבואו למלוח.

הגמ' מנסה לומר שריו"ח החליף השיטה גבי אם מותר לטלטל עור בלא שיש עליו כזית בשר, הגמ' דוחה כנ"ל, ועוד ועוד ששם התירו ב"ה משום שהעור ראוי לשיבה.

הגמ' מנסה לומר שריו"ח החליף השיטה גבי אם מותר לסלק ולהחזיר את התריסים ביו"ט, הגמ' דוחה כנ"ל, ועוד ששם התירו ב"ה משום שאין בנין וסתירה בכלים.

מוקצה בגוזלים שבשובך -

ב"ש אומרים לא ליטול א"כ נענע מבעוד יום, וב"ה אומרים עומד ואומר זה זה אני נוטל.

לרב חנן בר אמי לא הצריכו ב"ש לנענע אלא בבריכה ראשונה, דגזרינן דילמא אתי לאמלוכי.

לב"ה צריך לומר זה זה אני נוטל ואין די שיאמר מכאן אני נוטל למחר -

י"מ משום דס"ל שאין ברירה, ומה שמצינו שלב"ה מועילה מחשבה להוציא מת באחד מהפתחים להציל את שאר הפתחים, אף לאחר שמת המת, היינו לענין הטומאה מכאן ולהבא ולא למפרע דאין ברירה.

לרבא יש ברירה ומ"מ חיישינן שיטלטל גוזלים ולבסוף יקח אחרים, ועל כן צריך לזמנם מערב יו"ט ואז ידע שהאחרים מוקצה, אבל ביו"ט שמא יקח אחד וימצאהו כחוש ויחליפו בשמן, או שיהיו כולם כחושים ולא יקח גוזלות כלל וימנע משמחת יו"ט.

ז' זימן שחורים ומצא לבנים או לבנים ומצא שחורים, אע"פ שבקן הסמוך היה את הצבע השני ויתכן שהתחלפו אסור, ולא אמרינן בזה רוב וקרוב הלך אחר הרוב, דשמא יונים מעלמא שעמדו על הדף שלפני השובך הם שנכנסו לשובך והם ג"כ קרובים.

שניים ומצא שלשה אסורים, שאף אם רק אחד מעלמא כולם אסורים.

שלשה ומצא שניים מותרים, דאמרינן שאחד מהם הלך, לא מיבעיא לרבי שאומר שבהניח מאתים של מעשר שני ומצא מנה תולים שנשאר מנה מהמאתים והוא של מעשר, אלא

לרבי יוסי מתנות מותר ותרומה לב"ש אסור ולב"ה מותר.

לאחרים תרומה אסור לכו"ע, ומתנות אפי" נשחטו היום לב"ש אסור ולב"ה מותר.

לתנא דמתני' בפשטות משמע כאחרים, ורבא מעמיד את המשנה כר"י ואירי בנשחטו מאתמול, וכן איכא לאוקמי כאחרים ואחרים סוברים כר"י אלא שאוסרים להוליך מתנו שנשחטו אתמול גם עם אלו שנשחטו היום. הלכה כרבי יוסי.

מוללין מלילות ומפרכים קטניות ביו"ט

המולל קטניות מערב שבת או יו"ט מותר לנפח מעט מעט בשבת וביו"ט, וביו"ט אף בקנון ותמחוי ובשבת לא, ובנפה או כברה אסור אף ביו"ט, לרבא שמוללין אף ביו"ט תנא ערב יו"ט אטו ערב שבת.

י"ג. כמה דינים בהפרשת תרומה ומעשר-

תרומה אינו זכאי בהרמתה- היינו שברוב המקרים אסור להפריש תרומה ביו"ט, אבל בהכניס שבלים כדי למוללם שלרבי חייב בתרומה (ורבי יוסי בר"י פוטר) א"כ יכול להפריש ביו"ט, וכן לריב"י הכניס שבלים כדי לעשותם עיסה ונמלך למוללם יכול להפריש ביו"ט.

הכניס שיבולים למוללם רבי מחייב וחכמים פוטרם-

לאביי לל"ק מחלוקת בשיבולים אבל בקטניות לכו"ע חייבים בתרומה.

לל"ב מחלוקת בשיבולים אבל קטניות לכו"ע אינם חייבים בתרומה.

והא דתני בברייתא מי שהיו לו חבילי תלתן של טבל יכתשם ויחשב כמה זרע יש בהם, ומפריש על הזרע ואינו מפריש על העץ, אין מכאן ראייה לאביי לל"ק דהא דתני תלתן ולא שאר קטניות לאו משום דשאר קטניות לא, אלא לאשמועינן שאע"פ שטעם עצו ופריו שווה א"צ להפריש תרומה על העץ.

ולל"ב דתלתן אינו מתחייב בשיבולים, הא דתני חבילי תלתן של טבל הכוונה טבל שלא הופרש ממנו תרומת מעשר, שהקדים את המעשר

י"א: ב"ש אומרים אין מסלקים את התריסים ביו"ט, וב"ה מתירים אף להחזיר.

טעם ההתר לב"ה הוא שהתירו סופן משום תחילתן ולא משום דאין בנין וסתירה בכלים, ועל כן אין מותר אלא בתריסי חנויות ולא בתריסי בית.

וזה ג"כ טעם ההתר של ב"ה לעיל לתת עור לפני הדורסן, ולא משום דחזי למיזגא עליהו, ועל כן אין מותר אלא בבהמה שהופשטה ביו"ט.

וזה ג"כ הטעם להתיר חזרת רטיה במקדש, ולא משום דאין שבות במקדש, ועל כן אין מותר אלא לכהן שהוא בר עבודה.

וזה ג"כ הטעם שהתיר ר"י שמי שפתח חביתו והתחיל בעיסתו ברגל שאינה טמאה גם אחרי הרגל, ואין הטעם דטומאת עם הארץ ברגל כטהרה שוויה רבנן, ועל כן רק בהתחיל מותר לגמור.

לתנא דברייתא אם יש לתריסים ציר מן הצד אסור אף לב"ה, ואם אין להם ציר כלל מותר אף לב"ש, ונחלקו כשיש להם ציר באמצע, אם גוזרים אטו ציר מן הצד או לא.

הוצאה שלא לצורך אכילה

י"ב. לב"ה מותר להוציא קטן לולב וס"ת לרה"ר ביו"ט, דמתוך שהותרה הוצאה לצורך הותר נמי שלא לצורך, וב"ש אוסרים דלא אמרינן מתוך.

וכמו כן נחלקו גבי שוחט עולת נדבה ביו"ט שלב"ש לוקה ולב"ה אינו לוקה.

אסור לטלטל אבנים ביו"ט דיש איסור הוצאה ביו"ט.

המבשל גיד הנשה בחלב ביו"ט ואכלו לב"ש לוקה חמש משום מבשל, אוכל גיד, מבשל בשר בחלב, אוכל בשר בחלב, הבערה, ולב"ה אינו לוקה משום הבערה ובישול.

י"ג: הולכת חלה ומתנות כהונה לכהן ביו"ט-

לר"י תרומה לכו"ע אסור להוליך כשם שאסור להפריש, חלה ומתנות (זרוע לחיים וקיבה) מותר להוליך אלו שהופרשו מאתמול עם המתנות שהופרשו ביו"ט, ולהוליכן בפ"ע לב"ש אסור ולב"ה מותר.

בחינוך בקנון ובתמחוי, אבל לא בנפה ובכברה, לר"ג אף מדיח ושולה שהפסולת צפה למעלה (קש) או שהאוכל צף למעלה (בעפר), כשהפסולת מרובה על האוכל אסור אפי' בטלטול, ואם מרובה טורח הוצאת הפסולת מהוצאת האוכל לכו"ע יטול אוכל מתוך פסולת.

שליחת מיני מאכל ביו"ט - לב"ש אין משלחים אלא מנות הראויות לאכילה, לב"ה משלחים אף דברים שאינם ראויים לאכילה אך מותר להכניס ביו"ט, אבל לא תבואה, ור"ש מתיר בתבואה לפי שיכול לעשות מחיטים לודיות, ומעדשים רסיסים, ושעורים יכול לתת לבהמתו.

אף באופן המותר לא ישלח שורה של ג' אנשים או יותר, הגמ' מסתפקת מה הדין ג' אנשים וג' דברים, וסליק בתיקו.

שליחת בגדים ביו"ט לצורך יו"ט - מותר לשלוח בגדים תפורים ביו"ט, ואף בגדים שאינם תפורים מותר מפני שראוי להתכסות בהם, ואפי' יש בהם כלאים מותר והיינו בבגדים קשים מפני שמותר לשבת עליהם, כערדלים שאין בהם משום כלאים, אבל סתם בגד שיש בו כלאים אסור לשולחו ביו"ט, לפי שאסור לשבת עליו שמא תיכרך נימא על בשרו, ואפי' י' מצעות זו ע"ג זו ובגד כלאים תחתייהם אסור לישן עליהם, ואפי' לעשות מכלאים וילון אסור לפי שהשמש מתחמם כנגדו.

ט"ו - בגדים שצורר בהם מעות אין בהם איסור כלאים, ואם צורר בהם זרעים אסור, ורב אשי מתיר אף בזרעים לפי שאין דרך חימום בכך.

אין משלחים **סנדל המסומר** ביו"ט, לפי שאסור לנועלו משום מעשה שהיה, ומכאן מבואר שרק לשולחו אסור אבל לטלטלו מותר.

אין משלחים מנעל שאינו תפור ואע"ג דנקיט בסיכי.

לר"י אסור לשלוח **מנעל לבן** מפני שצריך אומן להשחירו, מנעל שחור באתריה דר"י מותר לפי שהצד החלק של העור היה כלפי חוץ וא"צ לצחצחו, ובאתריה דרבי יוסי אסור לפי שצריך לצחצחו.

ראשון בשיבולים, ונתחייב בתרומת מעשר, וקנסו אותו לכתוש קודם שיתן כיון שהקדימו בשיבולים, (וכן בענבים יעשה יין וזיתים יעשה שמן).

י"ג: תרומה גדולה ותרומת מעשר ניטלות מאומד ובמחשבה.

מעשר ראשון שהקדימו בשיבולים פטור מתרומה גדולה, אבל הקדימו בכרי חייב בתרומה גדולה.

המקלף שעורים מקלף מעט מעט ואוכל, ואם קילף ונתן לתוך ידו חייב במעשר, ובשבת אינו חייב משום דש אף במקלף כמה כוסות, דמלאכת מחשבת אסרה תורה.

המולל מלילות של חיטים ביו"ט מנפח מעט מעט ואוכל ואפי' בכל ידו, כיצד הוא מולל לאביי חדא אחדא בין האגודל לאצבע לרב אויא חדא אתרתי ולרבא אפי' חדא אכולא ידא, ואם ניפח ונתן לתוך ידו חייב במעשר, וכן בשבת חייב בזה.

י"ד: **דיכת תבלין ומלח** - לב"ש תבלין צריך שינוי קטן ומלח שינוי גדול, ולב"ה תבלין א"צ שינוי כלל ומלח צריך שינוי קטן, טעם החילוק בין מלח לתבלין י"מ שכל הקדרות צריכות מלח וא"כ היה לו להכין מאתמול, ולפי זה תבלין שידע מאתמול שצריך לדוכו דינו כמלח, וי"מ לפי שמלח אינו מפיג טעמו, ולפי זה ה"ה מוריקא שאינו מפיג טעמו דינו כמלח, לרב יהודה אמר שמואל מלח ותבלין נדוכים ביחד בלא שינוי, והמחלוקת היא בפני עצמם, שלב"ש דכים מעט לצוך צלי ולא לבישול, ולב"ה לכל דבר מותר לדוך, רב אחא ברדלא הצריך להטות את המדוכה ביו"ט.

אין עושים טיסני ביו"ט לפי שאין **כותשים במכתשת**, לאביי הם ב' דינים דדווקא במכתשת גדולה אסור אבל בקטנה מותר, לרבא זהו דין לבני א"י שאסור אף בקטנה לפי שיש להם עבדים המזולזלים ואומרים בקטנה עשינו, אבל לבני בבל מותר בקטנה.

י"ד: **בורר קטניות ביו"ט** לב"ש יטול האוכל מתוך הפסולת ואוכל, לב"ה בורר כדרכו ואף

לו (שלא יכל להניח עירוב תבשילים אבל לפושע לא), כי חדות ד' הוא מעוזכם (לוו עלי והאמינו בי ואני פורע).

ט"ז: הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר.

כל מזונותיו של אדם קצובים לו לו מראש השנה חוץ מהוצאת שבתות ויו"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פיחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו.

שמאי הזקן כל ימיו אכל לכבוד שבת מצא בהמה נאה קנאה לשבת מצא נאה הימנה מניח השניה ואוכל הראשונה, אבל הלל הזקן מידה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים בוטח שתזדמן לו יפה לשבת.

הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, ואם עבידא לאגלויי א"צ להודיעו, הקב"ה הודיע לישראל על מתנת השבת לפי שמתן שכרה לא עבידא לאגלויי, ולנכרים הודיע על השבת ולכן יענשו עליה, אלא שלא הודיע להם שכרה, וי"א שהודיעם שכרה אלא שלא הודיעם שיש נשמה יתירה בשבת.

לאביי אין מערבים בפת ולא מפני שאין מלפתים בה שהרי מערבים בדייסא, אלא מפני שצריך לערב במידי דלא שכיחא, וי"א שאין מערבים בפת ובדייסא לפי שאין מלפתים בהם, ולא מפני שצריך מידי דשכיחא.

עדשים שבשולי קדירה ושמנונית שעל הסכין שיש בהם כזית סומך עליהם לעירובי תבשילים.

דגים קטנים מלוחים אין בהם משום בישולי נכרים, וסומך עליהם לעירובי תבשילין, ואם עשאה נכרי כסא דהרסנא אסור משום שהקמח שבו עיקר והקמח אינו נאכל כמות שהוא חי.

ט"ז: עירוב תבשילין צריך כזית בין לאחד ובין למאה, אבל אין בו שיעור למעלה.

יכול לעשות עירוב תבשילים צלי כבוש שלוק או מבושל, ואפי' קולייס האיספנין שנתו עליו חמין מערב יו"ט.

עירוב תבשילים צריך דעת מניח, אבל דעת מי שמניחים עליו אין צריך, שהרי היו חכמים

כל שנאותים ממנו בחול וא"צ תיקון משלחים אותו ביו"ט, ועל כן מותר לשלוח תפילין ביו"ט.

אמר אביי היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה וקדש היום או שהיה יושב בביהמ"ד וקדש היום מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו, ובברייתא תני עד שמגיע לבית הסמוך לחומה, הגמ' מעמידה את הברייתא כשהתפילין נשמרות בבית הסמוך לחומה ואת דברי אביי כשאינם נשמרות, והא דתנן המוצא תפילין מכניסם זוג זוג היינו כשאינם נשמרות מכלבים, וקמ"ל אביי שאם אינם נשמרות מגנבים ג"כ מותר, ולא אמרינן רוב ליסטים ישראל ולא מזלזלי בהו.

יום טוב:

ט"ו: יו"ט שחל להיות ערב שבת - אסור לבשל תחילת הבישול מיו"ט לשבת, אבל מותר לבשל ליו"ט ואם נשאר יהיה לשבת, וכן יכול לעשות תבשיל מערב יו"ט (עירוב תבשילין) ועי"ז מותר לבשל מיו"ט לשבת.

מקור האיסור (אסמכתא) לשמואל מזכור את יום השבת - זכרהו מיום שבא להשכיחו, וי"א מאת אשר תאפו אפו וכו' שאין אופים אלא על האפוי כבר ואין מבשלים וכו'.

טעם תקנת עירוב תבשילים לרבא כדי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליו"ט, ולרב אשי כדי שידעו שאסור לבשל מיו"ט לחול שהרי אפי' לשבת אינו מותר אלא ע"י עירוב, והא דלרבא אינו מועיל להכין תבשיל מיוחד לשבת ביו"ט שמה יפשע.

מעשה בר"א שהיה דורש ביו"ט וכו' אמר להם לא לכם אני אומר אלא הללו שעוזבים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה, ור"א לטעמיה דסובר שמחת יו"ט רשות שיכול או לאכול ולשתות או לעסוק בתורה (ולרבי יהושע חציו לכם וחציו לד'), בשעת הליכתם אמר להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים, ושלחו מנות לאין נכון

המעשר בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל, המטביל כליו בשבת בשוגג ישתמש בהם במזיד לא ישתמש בהם, הגמ' אומרת שאם בעבר ואפה או בישל בלא עירוב מותר כאן איירי שיש לו פירות או כלים אחרים ולכן אסור, עבר ובישל בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דאיסורא דשבת שאני.

לתנא דמתני' **לב"ש צריך ב' תבשילין ולב"ה תבשיל אחד**, ודג וביצה שעליו חשובים ב' תבשילין, לרשב"א מודים ב"ה שצריך ב' תבשילים, ונחלקו בדג וביצה שעליו, ושווים שאם פייר ביצה או שריסק קפלוטות ונתן לתוך הדג שהם ב' תבשילים, והלכה דדי בתבשיל אחד.

התחיל בעיסתו ונאכל עירובו גומר.

י"ח. טבילת כלים ואדם והשקה בשבת שהיא ערב יו"ט -

כלים מטבילים לפני השבת, טעם האיסור לטובלם בשבת לאבוי שמא יטלנו בידו ויעבירו ד"א אמות ברה"ר, לרב יוסף גזירה משום סחיטה, לרב ביבי גזירה שמא ישהה ויבוא בתוך כך לידי תקלה, ותניא כוותיה, לרבא מפני שנראה כמתקן.

לאבוי גזרו ביש לו בור בחצירו אטו בור ברה"ר, וביו"ט אטו שבת.

לאבוי ולרב יוסף הטעם שלא גזרו בהשקה משום דלא שכיחא שאין לו מים יפים טהורים ויטמאו מימיו, וכן אם נטמא ביו"ט מותר להטבילו דהוי מילתא דלא שכיחא, ומותר לדלות בדלי טמא ויטהר הדלי דמתוך שלא הותרה לו אלא ע"י דליה זוכר שסתם טבילה אסורה, ומטעם זה נדה מערמת וטובלת בבגדיה, ומותר להטביל כלי שנטמא בולד הטומאה דלא משכחת לה אלא בכהנים וכהנים זריזים הם.

י"ח: לרבא שטעם האיסור לטבול כלים ביו"ט משום דמחזי כמתקן, הא דאדם מותר לטבול ביו"ט משום דנראה כמיקר, ואפי' במים רעים פעמים רוחץ מפני השרב, ואפי' בימות הגשמים פעמים רוחץ בהם לכלוך וצואה, והא דמותר לטבול ביוה"כ הואיל ובשבת שרי ביוה"כ נמי

שעירבו לכל עירם למי ששכח והוא בתוך תחום שבת, אין לסמוך על עירוב זה אלא פעם אחת אבל פעם שניה פושע הוא ואסור.

יו"ט שחל בערב שבת אין מערבים בו עירובי תחומין, עירובי חצרות לחכמים אסור ולרבי מותר, ולרבי אלעזר לרבי אסור ולחכמים מותר, והלכה כרבי ולאסור.

י"ז. יו"ט שחל בשבת לב"ש מתפלל שמונה ברכות שבת ויו"ט כל אחת בפני עצמה, ולב"ה מתפלל ז' ברכות ומתחיל ומסיים בשל שבת ומזכיר יו"ט באמצע, וחותרם מקדש השבת וישראל והזמנים.

שבת שחלה בר"ח או בחול המועד שחרית ערבית ומנחה מתפלל שבע, ומזכיר ר"ח או המועד בעבודה, ואם שכח חוזר, ולר"א מזכיר בהודאה, וי"א שיזכיר בברכה האמצעית ואין הלכה כך, ובמוסף יזכיר בברכה האמצעית.

לרב מותר להניח עירוב תחומין מיו"ט לחבירו ויתנה, ולרבא רק עירובי תבשילים מותר ולא עירובי תחומין.

אין אופין מיו"ט לחבירו, אבל מותר למלא קדירה אע"פ שא"צ היום אלא חתיכה אחת, אבל באפיה אין לאפות אלא מה שצריך לאותו היום, ורשב"א מתיר אף באפיה מפני שהפת נאפית יפה בזמן שהתנור מלא, וכן הלכה.

מי שלא הניח עירובי תבשילים הוא וקמחו נאסר, ואסור לו לבשל אף לאחרים ולאחרים אסור לבשל עבורו, אלא יקנה קמחו לאחרים ויבשלו לו.

י"ז: עבר ואפה או בישל בלי עירוב, הגמ' מסתפקת בזה ולא איפשטא.

מי שאכל את העירוב אסור לו לאפות ולבשל לשבת, ויכול להכין ליו"ט ואם נשאר יהיה לשבת, ואסור להערים ואם הערים אסור לאכול, ואף אם בעבר ואפה לא נאסר בדיעבד הכא שהערים אסור, או דזה לחנניא ואלבא דב"ש שהחמיר שצריך פת לאפיה ותבשיל לבישול וטמון למטמין וב"ה חולקים.

הדברים כעולא, ורב יוסף מבאר כפשוטו דנחלקו תנאים אם נדרים ונדבות קרבים ביו"ט או לא.

י"ט: תניא- אין מביאים תודה בחג המצות מפני חמץ שבה ואף לא ב"ד מפני שמביא קדשים לבית הפסול, ולא בעצרת מפני שהוא יו"ט דקסבר נדרים ונדבות אין קרבים ביו"ט, אבל מביא תודתו בחג הסוכות והיינו בחולו של מועד ולא ביו"ט.

ר"ש אומר וכו' כל שבא בחג המצות בא בחג השבועות ובחג הסוכות וכל שלא בא וכו'- אביי מפרש שנחלקו ת"ק ור"ש בבל תאחר שלת"ק עובר אחרי ג' רגלים אפי' שלא כסדרן, ולר"ש דווקא כסדרן.

ר"א בר"ש אומר מביא אדם תודתו בחג הסוכות- והיינו שחג הסוכות הוא הגורם לבל תאחר וא"צ שיעברו ג' רגלים.

ויוצא בה משום שמחה ואינו יוצא בה משום חגיגה- משום דדבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין, ואפי' פירש הרי עלי תודה ואצא בה משום חגיגה לא יצא, (וכן האומר הריני נזיר ואגלח אביא קרבנות של יום התגלחת ממעות מעשר שני, הרי הוא נזיר ואינו מביא ממעות מעשר שני).

ב. אמר הבו ד' מאה זוזי לפלוני ולנסיב ברתי, צריך ליתן לו אע"פ שלא ישא בתו, אבל אם אמר לנסיב והבו ליה א"צ לתת אלא אם ישאנה.

מדיני סמיכה- עולת נדבה ועולת חובה חייבות סמיכה, וכן שלמי נדבה, שלמי חובה נחלקו בה ב"ש וב"ה, לרבי יוסי לכו"ע צריכה סמיכה ונחלקו אי בעינן תכף לסמיכה שחיטה שלב"ש א"צ ולב"ה צריך, ולריב"ז לכו"ע תיכף לסמיכה שחיטה, ונחלקו אי בעינן סמיכה בשלמי חובה.

מעשה בהלל הזקן שהביא עולתו לעזרה וכו' והיה שם זקן אחד מתלמידי שמאי הזקן ובבא בן בוטא שמו והיה יודע שהלכה כבית הלל וכו' וקבעו הלכה כב"ה.

שרי, וס"ל לרבא הואיל ועל כן מה שמצינו שרבא שרבא התיר לגמע חומץ ולבלוע דווקא קודם טיבול אבל לאחר טיבול לא, הדר ביה רבא מההיא וס"ל דהואיל וקודם טיבול שרי לאחר טיבול נמי שרי (לאביי מותר רק לגמע ולפלוט).

ושווים שמשקים את המים בכלי אבן לטהרם אבל לא מטבילים כלי ע"ג מימיו כדי לטהרו, לרבי אסור אף השקה, ולרבנן מותר אף הטבלה אגב השקה, הגמ' מפרשת מתני' כרבי ולא אסר השקה אלא בשבת, או כרבנן ומתני' בשבת.

י"ט. הטבלת כלי בבין השמשות- כלי שהטבילוהו צריך הערב שמש, ועל כן כלי שהטבילוהו בבין השמשות צריך להמתין למחר שיעריב שמשו, לת"ק מותר להטביל כלי בביה"ש וימתין למחר, ורק בערב יו"ט לא דשמא לילה הוא, ולר"ש שזורי אף בחול אסור, רבנן דבי רב פירשו מחלוקתם דאירי שראוהו רץ לטבול הכלי ונחלקו אם רץ כדי לטבולו מבעוד יום ואין לחשוש שישתמש בו היום, או שרץ כדי להספיק מלאכתו, ורבא פירש מחלוקתם בבא לשאול אם שרץ מטמא בפחות מכעדשה, אי אמרינן מדהא לא גמיר הא נמי לא גמיר או לא.

מטבילים מגב לגב שטבל הכלי לצורך גתו ורוצה לטבולו לצורך כדו או איפכא שאינו תיקון דא"צ טבילה, ומחבורה לחבורה אם טבל כדי לאכול פסח בחבורה אחת ונמלך לאוכלו בחבורה אחרת.

ב"ש אומרים מביאים שלמים ואין סומכים עליהם אבל לא עולות, וב"ה אומרים מביאים שלמים ועולות וסומכים עליהם.

סמיכה ביו"ט- לב"ש אסור לסמוך ביו"ט ולב"ה מותר

אלו קרבנות קרבים ביו"ט- לעולא ורב אדא בר אהבה לא התירו ב"ה להקריב ביו"ט אלא עולת ראיה וב"ש אוסרים, אבל נדרים ונדבות אף לב"ה אינם קרבים ביו"ט, ולרשב"א לב"ה אף נדרים ונדבות קרבים ביו"ט, ושלמים של יו"ט מודים ב"ש שקרבים ביו"ט, הגמ' משנה הגירסא ליישב

כ"א: לריה"ג אסור לשחוט נבילה לצורך כלבים, ולר"ע לכלבים מותר אבל לעכו"ם אסור (שאינן מזונותיהם עליך).

גרעיני תמרים מותר לזורקם ביו"ט, לר"ע מפני שראויים לכלבים, ולריה"ג מפני שראויים להסקה, ואף רטובים ראויים להיסק גדול, ובשבת יטלטלם אגב פת כדשמואל שהתיר לעשות כל צרכו בפת,

שיורי כוסות של נכרים אסור לטלטלם (ועל כן אסור לזמן נכרי אף בשבת לרב אחא בר יעקב, ולרבא מותר, מרימר ומר זוטרא הודיעו לנכרי שלא יטרחו בשבילו יותר ממה שהכינו לעצמם) כיון שאינם ראויים לתרנגולים דהוי יין נסך, ואין עושים גרף של רעי לכתחילה, אבל של ישראל מותר דחזי לתרנגולים, או משום שמיטלטלם אגב הכוס דמטעם זה התיר רבא לטלטל שברי עציים.

חימום מים לרחיצה - לב"ש אסור א"כ ראויים לשתייה, ולב"ה מותר.

הבערת מדורה להתחמם - לב"ש אסור ולב"ה מותר.

ג' דברים החמיר ר"ג כב"ש -

א' **אין טומנים את החמין מיו"ט לשבת**, לרב הונא אם הניח עירוב תבשילים מותר, ואיירי שלא הניח עירוב תבשילים, וס"ל לרב הונא שאף בזה התירו לו כדי חייו, פת אחת קדירה אחת נר וי"א אף דג קטן, לרבא אף בהניח עירוב אסרו הטמנה משום דמוכחא מילתא שהיא לצורך שבת, ודלא כחנניה הסובר שאם הטמין מערב יו"ט הוי עירוב להטמנה, לאביי איירי שעירב ולא הטמין וכחנניה.

כ"ב. ב' **אין זוקפין את המנורה** של חוליות דסברי ב"ש יש בנין וסתירה בכלים, ולב"ה אין בנין וסתירה בכלים.

כמה דיני הבערה וכבוי ביו"ט

הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר והמסתפק ממנו חייב משום מכבה, ועל כן אסור להטות את

ב: אחד מתלמידי הלל הביא עולתו לסמיכה, אמר לו אחד מתלמידי שמאי מה זו סמיכה, אמר לו מה זו שתיקה, ומכאן שת"ח שאמר לו חבירו דבר לא יענה לו בארוכה יותר ממה שאמר לו.

הגמ' מביאה המו"מ בין ב"ש לב"ה בענין הקרבת עולת ראייה ביו"ט, לשיטת ת"ק הסובר שלכו"ע אין נדרים ונדבות קרבים ביו"ט, ולאבא שאול הסובר שקרבים.

למ"ד נדרים ונדבות אינם קרבים ביו"ט אין האיסור מדרבנן אלא מדאורייתא, כמו שתי הלחם שאסורים אע"פ שהם חובת היום, ואם עבר ושחט לרבא זורק את הדם כדי להתיר הבשר באכילה, ולרבה בר רב הונא אף אם נטמא הבשר או אבד זורק גם כדי להקטיר אימורים לערב.

כבשי עצרת ששחטם שלא לשמם או ששחטם לפני זמנם או אחרי זמנם, זורק את הדם ואוכל את הבשר, אבל בשבת לא יזרוק, ובדיעבד אם זרק יקטיר האימורים לערב.

כ"א. **בהמה שחציה של נכרי וחציה של ישראל** מותר לשוחטה ביו"ט, מפני שא"א לכזית בשר בלא שחיטה, אבל נדרים ונדבות אין שוחטים אע"פ שיש בהם חלק שנאכל, דכי קא זכו משולחן גבוה קא זכו.

עיסה שחציה של נכרי וחציה של ישראל אסור לאפותה ביו"ט כיון שיכול לחלקה בלישה, אבל עיסת כלבים שאף הרועים אוכלים ממנה מותר לאפותה ביו"ט הואיל ויכול לתת לכלבים נבילה ולאכול כולה, ולרב חסדא דלית ליה הואיל (האופה מיו"ט לחול לוקה ולא אמרינן הואיל ומקלעי אורחים, ורבה אית ליה הואיל) איירי שיש לו נבילה לפייס הכלבים, (ועיסה זו חייבת בחלה ומערבים ומשתתפים בה ומברכים ומזמנים עליה ויוצא בה יד"ח מצה).

נכרים שהטילו על ישראל לאפות להם ביו"ט, אם ישראל נותנים לתינוק מהפת והנכרים לא מקפידים לרב הונא מותר דכל חדא חזא לינוקא, אבל לריב"ל אסור, שהרי אסר ריב"ל לזמן נכרי ביו"ט שמא ירבה בשבילו.

עישון פירות בבשמים **ביו"ט** - רב ירמיה בר אבא ורב הונא אוסרים מפני שתחילתו מכבה וסופו מבעיר, רב יהודה אוסר דווקא ע"ג גחלת, ורבה אוסר אף ע"ג חרס מפני שמוליד ריחא, (ומטעם זה אסור לכפות כוס ע"ג שיראי ביו"ט) ושמואל ורבא מתירים כמו שמותר לצלות בשר ע"ג גחלים.

כ"ג: אסור לקשור בתי הידיים משום שזה מעשה אומן.

ועושין גדי מקולס בלילי פסחים וחכמים אוסרים מפני שזה כעין קדשים בחוץ.

ג' דברים ר"א בן עזריה מתיר וחכמים אוסרים -

פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה ולא פרה שלו היתה שהרי היו לו פרות רבות מאד, אלא של שכנתו, ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו.

ומקרדים את הבהמה ביו"ט וכן מותר לשיטתו לקרצף, (קירוד קטנים ועושים חבורה, קרצוף גדולים ואין עושים חבורה), דסבר כר"ש דדבר שאין מתכוון מותר, ולר"י דדבר שאין מתכוון אסור מותר רק קירצוף אבל לא קירוד, ולרבנן אסור אף קירוד גזירה אטו קרצוף.

ושוחקים את הפלפים בריחיים שלהם.

כ"ג: **הריחיים של פלפלים טמאה משום ג' כלים**, תחתונה משום כלי קיבול, אמצעית משום כלי כברה, ועליונה משום כלי מתכת.

עגלה של קטן טמאה מדרס משום שסומך עליה, וניטלת בשבת מפני שיש לה תורת כלי, ואינה נגררת אלא ע"ג כלים לר"י דדבר שאין מתכוון אסור, לתנא אחר אליבא דר"י כל הכלים אין נגררים אבל עגלה מותר מפני שהיא כובשת.

הנר כדי להרחיק את השמן כדי לקרב את הכיבוי.

קניבא שרי למשוך ראש הפתילה שנעשה פחם. אסור לכבות את הנר לצורך תשמיש אף כאשר אין לו בית אחר או סדין לעשות מחיצה או כלי לכפות, ולר"י המתיר מכשירי אוכל נפש מותר וכן מותר לר"י לכבות כדי שלא יתעשן הבית או הקדירה וכדי שלא ישרף הבית, אבל לרבנן אסור (ובדאיכא סכנה מותר אף בשבת).

וכן מותר לר"י לכחול העין אף בסוף החולי שאין בזה פיקוח נפש, ולרבנן אסור, לאמימר מותר לכחול ע"י נכרי דכל צרכי חולה עושים ע"י נכרי בשבת, לרב זביד ורב אשי אסור משום דמסייע לנכרי במה שסוגר ופותח ריסי עיניו להכניס הכחול ולאמימר מסייע אין בו ממש דבלאו הכי מיתעבדא.

יו"ט שני של ראש השנה מותר לקבור בו מת ע"י ישראל (ובראשון יקברוהו נכרים), ביצה שנולדה בראשון אסורה בשני, ונהרדעי מתירים כיון שמימות עזרא לא מצינו אלול מעובר, וכן מותר לדבריהם לכחול העין.

כ"ב: ג' ר"ג החמיר כדברי ב"ש שאין אופין פיתין גריצין אלא רקיקין, והיינו שלא לאפות פת מרובה בין בפסח ובין בשאר יו"ט, כיון שא"צ לאכול הכל בו ביום, וב"ה מתירים מפני שהפת נאפית יפה כשהתנור מלא, ולא החמיר ר"ג אלא לעצמו אבל לכל ישראל התיר.

אין ללמוד מלחם הפנים להתיר לאפות בפסח פת שעוביה טפח, שהרי לחם הפנים אפווה זריזים, והיתה פת עמילה, ובעצים יבשים, ובתנור חם, ובתנור של מתכת, ואין ללמוד מזה לאופנים אחרים.

אף הוא (ר"ג) אמר ג' דברים להקל -

מכבדים בית המטות ביו"ט וחכמים אוסרים, ר"א בר צדוק סובר שאף אצל ר"ג לא היו מכבדים ביו"ט, אלא היו מכבדים מערב יו"ט ופורסים סדין.

ומניחים את המוגמר ביו"ט וחכמים אוסרים, ר"א בר צדוק סובר שאף ר"ג לא התיר לגמר, ולא נחלקו אלא אם מותר להריח.

מקולקלים שע"י שהחיה נופלת בו מתקלקל כולו, בידוע שניצודו מערב יו"ט, אבל בספק אסור, וכן הלכה.

לרב לא התיר ר"ג אלא בטלטול, וללוי אף באכילה התיר ר"ג, ואמר רב שלעולם אל ימנע אדם עצמו מביה"ד אפי' שעה אחת, שמתוך שלא בא לוי לביה"ד לא שמע שרבי חזר בו ולא התיר אלא בטלטול.

דגים המפולמים לחים **ופירות בני יומם** מותרים, היינו שנראים בני יומם, אבל פירות שנתלשו ביו"ט אסורים בטלטול.

נכרי שהביא דורון לישראל ביו"ט, אם יש מאותו המין במחובר אסור אף לערב בכדי שיעשו, ואם אין מאותו המין במחובר מותר, אבל אם הביאם מחוץ לתחום אסור למי שהביאו לו ומותר לישראל אחר.

כ"ה. הסוכר אמת המים מערב יו"ט, ולמחר מצא בא דגים מותרים שהסכירה הוי הכנה,

חיה שקיננה בפרדס אם הגינה סמוכה לעיר שידע בה ודעתו עליה מותרת אע"פ שלא זימנה, ואם אין הגינה סמוכה לעיר אסורה.

צפור דרוור שזימנה צריך לקשור בכנפיה כדי שלא תתחלף באימה.

יוני שובך ויוני עליה שקיננו בטפיחין ובבירה צריכים זימון

אווזים ותרנגולים ויוני הרדסאות מותרים וא"צ זימון.

עופות שזימנם אם נמצאו בבורות שיחין ומערות מותרים, אבל באילן אסורים גזירה שמא יעלה ויתלוש.

המוצא עופות מקושרים או מנוענעים אסורים משום גזל.

אסור לשחוט **בהמה מסוכנת ביו"ט**, אלא אם יש שהות לאכול ממנה ביו"ט כזית צלי, ור"ע אומר אפי' כזית חי מבית טביחתה.

לא יאכל אדם בשר קודם הפשט וניתוח משום שאינו דרך ארץ, (וכן לא יאכל שום ובצל מראשו אלא מעליו, ולא ישתה כוסו בבת אחת, שתיים

אין צדין:

כ"ד. צידה ביו"ט - צידה אסורה ביו"ט כיון דאפשר מאתמול.

דגים - אין צדים דגים מן הביברים ביו"ט, ואין נותנים לפנייהם מזונות.

עופות מותר לצודם מן הביברים ולתת לו מזונות, צפור דרוור שאינה מקבלת מרות אין אסור לצודה בית אלא רק למגדל, והצדה מהבית חייב.

חיה מותר לצודה ולתת לה מזונות, ודווקא כשהיא כבר בביבר קטן והיינו היכא דרהיט בתרה ומטי לה בחד שיחייא, אי נמי היכא דאית לה עוקצי עוקצי, אי נמי היכא שצל הכתלים נופל מזה על זה, אבל אם החיה בביבר גדול אסור לצודה.

רשב"ג אומר לא כל הביברים שווים, זה הכלל מחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר, והלכה כרשב"ג, ומחוסר צידה היינו שאומרים הבא מצודה ונצדנו, ואף שגם אווזים ותרנגולים ויוני הרדסאות צריך מצודה לצודם, הצדם פטור מפני שבאים לכלובם בערב ומזונותם עליך, ולרב מרי החילוק הוא מפני שאלו מקינם אינם נשמטים.

ספק מוכן -

בעלי חיים שנמצאו במצודה ביו"ט ואינו יודע אם נצודו ביו"ט או כבר בערב יו"ט אסורים, ור"ג מותר, ומעשה בנכרי אחד שהביא דגים לר"ג ואמר מותרים הם אלא שאין רצוני לקבל ממנו, ואין הלכה כר"ג.

כ"ד: שוחטים מן הנגרים ביברים, מפני שניצודים ועומדים, אבל לא יטול מן הרשתות ומן המכמורות, לרשב"א אם בא בערב יו"ט ומצאם

ומפרש ר"ש בן מנסיא שלר"ש אם נולד בו מום מערב יו"ט אין רואין אותו ביו"ט לכתחילה, אבל בדיעבד מותר מפני שאינו נראה כמתקן שהרי היה קרוב להיות מתקן, אבל אם המום נולד ביו"ט אסור אף בדיעבד.

כ"ז: הגמ' מבארת שברייתא זו משובשת, והאמת כדתני רב אושעיא שאף בנוולד בו מום מערב יו"ט אסור בדיעבד.

נולד ומומו עמו לרבה בר רב הונא מותר לבדוק ביו"ט, ולרב נחמן אסור לבדוק, ואם בדקה מותר בדיעבד.

מוקצה לחצי שבת - דבר שלא היה ראוי בבין השמשות הרי הוא מוקצה אע"פ שכעת הוא ראוי, דבר שהיה ראוי בבין השמשות ונדחה וחזר להיות ראוי - לרבא יש מוקצה לחצי שבת והדבר אסור, והא שהתירו בנוולד ומומו עמו איירי כשהדיינים היו כשנוולד והתירוהו מיד, אבל אם נולד בלא שהדיינים היו שם, כיון שנאסר עד שהגיעו הרי הוא מוקצה, לאיכא דאמרי לרבא אין מוקצה לחצי שבת

היה אוכל בענבים או בתאנים או שאר מיני פירות והותיר והעלה את המותר לגג ליבשם לא יאכל אא"כ הזמין, והיינו כשהם ראויים ואינם ראויים שיש אנשים שאוכלים כך ויש שאין אוכלים כך, שע"י ההזמנה גילה דעתו שהוא מאלה שאוכלים ולא הוי מוקצה.

מוקצה שיבש מבעוד יום אף שהבעלים לא ידעו מותר.

כ"ז. מוקצה לחצי שבת בדבר שגמרו בידי אדם (פולים ועדשים בזמן הבישול, קדירה בזמן הרתיחה), מותר לכו"ע.

ראית מומין ביו"ט להלכה - רבי זריקא ואיתימא רבי ירמיה פסקו כר"י (שרואים מומין ביו"ט), רבי זירא פסק כר"ש כיון שהברייתא הביאה דבריו בלשון חכמים.

רב יוסף תלה המחלוקת בראית מומין ביו"ט במחלוקת בשוחט בכור ואח"כ הראה מומו לחכם שר"י מתיר ור"מ אסור, שלר"מ ראית בכור שונה מראית טריפה שטריפה רואים אף

הרי דרך ארץ, שלשה הרי הוא מגסי הרוח), אבל מדינא מותר לאכול ואין חושש שהיא טריפה, דבהמה בחייה בחזקת התיר עומדת עד שיוודע במה נשחטה, נשחטה בחזקת התר עומדת עד שיוודע לך שנטרפה.

כ"ה: חצב מקטע רגלי הרשעים ליום הדין, שעל ידו מסמנים גבול השדה שלא ישיגו גבול, והרשעים השיגו גבול.

נטיעה מקטע רגלי הקצבים שממהרים לאכול ופעמים אוכלים טריפה ובוועלי נדות והנטיעה יש להמתין ג' שנים באכילתה.

תורמוס מוריתו גדולה, ומ"מ אחר ז' בישולים מתמתק, מקטע רגלי עובדי ע"ז שלא חזרו בתשובה אפי' אחרי ז' פעמים.

עזות - מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהם עזים, ואלמלא ניתנה להם תורה אין כל אומה יכולה לעמוד בפניהם, הכלב עז שבחיות ותרגול בעופות, וי"א אף העז בבהמה דקה והצלף באילנות.

איסורים משום עובדין דחול-

שחט בהמה בשדה לא יביאנה במוט אלא אברים אברים.

אין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו.

אין מוציאים אדם בכסא, ואם רבים צריכים לו מותר, ואמר רב זריקא - ובלבד שלא יכתף, והיינו שלא ישאנו באלונקי, רב נחמן התיר לילתא לישאנה באלונקי מפני הפחד, ויש מתירים מפני דוחקא דציבורא.

כ"ו. בכור שנפל לבור-

לר"י ירד מומחה ויראה אם יש בו מום שהיה מערב יו"ט יכול להעלותו ולשוחטו, ואם אין בו מום לא ישחוט, וקסבר ר"י רואים מומין ביו"ט, ואין להעלותו ע"י הערמה ולראותו אח"כ, ואם עבר והעלהו לא ישחוט אע"פ שהיה בו מום עובר ונעשה ביו"ט מום קבוע.

לר"ש אין רואים מומין ביו"ט משום שנראה כמתקן, ועל כן אם לא היה ידוע מערב יו"ט שיש לו מום אסור לרדת לראות אם יש לו מום.

י"א שלהשיאה ע"ג חברתה מותר אף כדי לחדדה, ובמשחזת מותר להעביר שמנינותה, וי"א שמוותר להשיאה ע"ג חברתה רק להעביר שמנינותה, אבל ע"ג חברתה אסור.

לר"י שמוותר ביו"ט אף מכשירי אוכל נפש מותר להשחזו ביו"ט.

לרב חסדא הלכה כר"י, וי"א שהלכה כר"י ואין מורין כן.

כ"ח: י"א שמוותר להראות סכין שחיטה לחכם ביו"ט, ויש אוסרים, אבל ת"ח רואה לעצמו ומשאיל לאחרים.

סכין שעמדה מחריפותה אבל לא נפגמה וע"י דוחק חותכת, מותר לחדדה ביו"ט.

כמו שנחלקו ר"י ורבנן בהשחזת הסכין אם מותר משום מכשירי אוכל נפש, כך נחלקו בשפוד שנשבר ראשו (ואפי' ביד אסור) ובגריפת תנור וכיריים.

אף לר"י אסור לעשות מלאכות ביו"ט לצורך נכרי, וכן אסור מכשירין שאפשר לעשותם מערב יו"ט.

שפוד שצלו בו בשר אסור בטלטול לפי שהוא מאוס, אלא שומטו ומניחו בקרן זוית, לרב הונא מתור דווקא כשיש עליו כזית בשר, ולרבא מותר אף בלא כזית בשר כמו שמוותר לסלק קוץ המונח ברה"ר.

שפוד כנ"ל, שפחות המלאכות שהאשה משועבדת לבעלה כשהכניסה לו שפחות, וגומות שנחשבות כשיער לגבי גדלות, הם מדברי רב מלכיו, בלורית שאסור לגלח גוי סמוך לבלוריתו משום שמניחה לע"ז, אפר מקלה אסור לתתה על מכתו שנראה ככתובת קעקע, וגבינה איסור אכילת גבית נכרים, הם מדברי רב מלכיא, ולרב פפא אף שפחות מרב מלכיא.

מדידה ביו"ט

כ"ט: אסור לומר לטבח תן לי בשר בדינר, אבל מותר לבקש חתיכה בגודל מסוים, או לומר בגודל חתיכה מסוימת שיש לו.

מותר לומר לחבירו למלא כלי מסוים, אבל לא במידה, [י"א בכלי המיוחד למידה, וי"א שלא

לאחר מיתה, וה"ה שאין רואים מומין ביו"ט, הגמ' דוחה שטעמא דר"מ משום קנס אטו מומין שבעין, שבהם לכו"ע אסור לראות לאחר שחיטה משום שהדבר משתנה.

כ"ז: אסור להטיל מום בבכור בידים, וכן אסור לגרום לו מום.

בהמה שמתה לא יזינה ממקומה, ואיירי בבהמה מסוכנת של קדשים כדייקא מתני' ומעשה ששאלו את ר"ט עליה ועל החלה שנטמאה ונכנס לביהמ"ד ושאל ואמרו לו לא יזינם ממקומם, בהמה מסוכנת שאינה של קדשים י"א שבזה ר"ש מתיר, וי"א שאף בזה ר"ש אסור.

אין נמנים על הבהמה לכתחילה ביו"ט והיינו שאסור לפסוק ביו"ט את מחיר הבהמה, אלא יאמר להם על בהמה אחרת זה כזה.

כ"ח. שימוש במאזנים ביו"ט - שוקל אדם בשר כנגד הכלי או הקופיץ, וחכמים אוסרים להשתמש במאזנים אפי' להניח שם בשר כדי לשומרו מן העכברים, אבל אם אין המאזנים מונחים על הטבעת שלהם מותר, רבי יהושע מתיר אף לשקול מנה כנגד מנה.

שוקלים מנה כנגד מנה בבכור, לרב יוסף מזה מבואר דהלכה כרבי יהושע, לאביי אין להביא ראייה משם כלל.

טבח אומן אסור לו לשקול בשר במים, ואסור לעשות נקב בבשר בכלי אבל ביד מותר, ומותר לעשות סימן בצורת הבשר.

השחזה ביו"ט - אסור להשחזו במשחזת, אבל משיאה ע"ג חברתה.

לרב הונא דווקא בשל אבן אסור אבל בשל עץ מותר.

לל"ק בשל אבן דווקא בבא לחדדה אסור, אבל אם בא רק להעביר שמנינותה מותר, ובשל עץ אפי' לחדדה מותר, וי"א שבשל עץ מותר רק להעביר שמנינותה ולא לחדדה, ובשל אבן אף להעביר שמנינותה אסור.

לישראל מוטב יהו שוגגין ואל יהו מזידין, ואפי' באיסורים דאורייתא אמרינן הכי (תוספת יוה"כ).

מותר ליטול בתחילה מערימת התבן, והיינו כר"ש דלית ליה מוקצה, ומ"מ אסור להשתמש בעצים שבמוקצה המיוחדים לבנין, משום דבמוקצה מחמת חסרון כיס מודה ר"ש, וי"א דקאי כר"י דאית ליה מוקצה, ומה שמותר להתחיל ערימת תבן איירי בתבן שנרקב סתמו לעצים, ויש בו קוצים שאינו ראוי לבנין.

ל: אין נוטלים עצים מן הסוכה משום סותר, אבל עצים המונחים סמוך לדפנות, או אגודות קנים שבסכך, ור"ש מתיר אם הסוכה נפלה דלית ליה מוקצה, כמותר השמן שבנר ובקערה, ואף ששם יושב ומצפה שיכבה הנר הכא נמי מותר רק בסוכה רעועה.

ובסוכה בחג הסוכות אסורה בהנאה, אא"כ התנה ואמר אינו בודל מהם כל בין השמשות, אבל אם חלה עליהם קדושה בבין השמשות לא מהני תנאי.

אתרוג שיחדו ליום אחד לרב מותר לאוכלו אחר שיצא בו, ולרב אסי מותר למחר, ולא דמי לסוכה דאסורה כל שבעה מפני שהלילות אינם בכלל המצוה.

ל"א. אלו עצים מותר לטלטלם ביו"ט להסקה-

לתנא דמתני' מותר להביא מהמכונסים שבשדה ומקרקה אף מהמפוזרים, לשמואל מתני' כרשב"א, אבל לרבנן מותר רק מהמכונסים שבקרפף.

עלי קנים וגפנים אסורים אף במכונסים כיון שמתפזרים ברוח, ואם מונח עליהם כלי מערב יו"ט מותר.

איזהו קרפף- לר"י כל שסמוך לעיר ואף אם אין לו פותחת, לרבי יוסי אומר אם יש לו פותחת מותר אפי' אינו סמוך אם הוא בתוך תחום שבת, והלכה כרבי יוסי.

ל"א: אין מבקעים עצים מן הסואר המושכבות לארץ ועומדות לבנין של קורות, ולא מן הקורה

יזכיר מידה), ור"י אסור למלא בכלי העומד למידה שעדיין לא מדד בו אף שלא לפי המידה.

הגמ' מבארת למה כאן ר"י לחומרא ורבנן לקולא, ובמשקל (כ"ח.) ר"י לקולא וחכמים לחומרא.

אבא שאול בן בטנית היה ממלא המידות מערב יו"ט ונותנם ללקוחות ביו"ט, לאבא שאול היה עושה כך אף במועד מפני ביטול בית המדרש, ולחכמים אף בחול מפני מיצוי המדות, ומעיקר הדין א"צ למצות את המידות שהלקוחות מוחלים מפני שאינם רוצים להתעכב, ואבא שאול בן בטנית וחבריו החמירו על עצמם והביאו שלש מאות גרבי שמן ועשו בהם צרכי רבים בורות שיחין ומערות.

אסור למדוד שעורים לבהמתו, אבל מותר לתת שעורים בכלי מידה.

מותר לנחתום למדוד תבלין ולתת לתוך קדירתו. לרב מותר לאשה למדוד הקמח לעיסה כדי לתת חלה בעין יפה, ולשמואל הבא לשאול מורים לו שאסור, אבל אין מוחים במי שעושה כך.

כ"ט: יש מתירים לנפות קמח מנופה ביו"ט, ויש מתירים ע"י שינוי, ויש אוסרים ואם נפל צרור לתוכו מותר להוציאו בידו, וי"א שזה חמור יותר דהוי כבורר.

מותר לקנות לפי מנין ובלבד שלא יזכיר סכום המקח.

המביא:

ל. המביא משאות ממקום למקום יביאם בשינוי, ואם א"א לשנות מותר,

נשים הממלאות מים לא משנות כי אם ימלאו בכלים קטנים ירבו בהילוך, ואם בכלים גדולים ירבו במשווי, ואם יכסו שמא יפול ותבוא לטלטלו, או שמא תקשור בקשר חזק, או שמא תבוא לידי סחיטה.

באיסורים דרבנן (אין מטפחים ואין מספקים, ואיסור ישיבה בפתח המבוי), אמרינן הנח להם

ולחותכה באור באמצע, ומותר להסיר הפחם מראש הפתילה ביו"ט, אין גודלים פתילה לכתחילה, ואין מהבהבין אותה באור, ומותר לשרותה בשמן.

כל המרחם על בריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם וכל שאינו וכו'.

ג' חייהם אינם חיים, המצפה לשלחן חבירו, ומי שאשתו מושלת עליו, ומי שיסורים מושלים בגופו, וי"א אף מי שאין לו אלא חלוק אחד.

אין שוברין את החרס ואין חותכין את הנייר לצלות בו מליח, משום דקא מתקן מנא.

ואין גורפין תנור וכיריים, ואם א"א לאפות א"כ גורפו מותר, אסור לטוח את התנור ביו"ט, אבל בעפר מנהר פרת מותר אם עשה בו סימן מאתמול, וכן מותר לטוח את התנור באפר.

אין מקרבים ב' חביות כדי לשפות עליהם את הקדירה, אבל אבנים של בית הכסא מותר לצדדן דמשום כבודו לא גזרו רבנן.

מדורתא ביצים קדירה מיטה וחביות מותר להניח למעלה ואח"כ בצדדים למטה, אבל לא להיפך.

ל"ג. אין סומכין את הקדירה או את הדלת בבקעת, לפי שלא ניתנו עצים אלא להסקה, ור"ש מתיר.

אין מנהיגים את הבהמה במקל ביו"ט, ור"א בר"ש מתיר, אבל לר"ש אביו יש לאסור שאע"ג דלית ליה מוקצה נראה שלוקחה למוכרה.

חזרא חרב נחמן אסור ורב ששת שרי, לל"ק נחלקו ביבש אבל ברטוב לכו"ע אסור, ולל"ב נחלקו ברטוב אבל ביבש לכו"ע מותר, ולהלכה יבש מותר רטוב אסור.

מסיקים בכלים ואין מסיקים בשברי כלים.

מותר לזרוק בני המעיים לחתולים דכיון שמסרחי מאתמול דעתו לזורקם.

ל"ג: נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו.

קטימת עצים - אוכלי בהמה והיינו עצים רכים אין בהם משום תיקון כלי, ועל כן עצי בשמים

שנשברה ביו"ט, אבל מבקעים מקורה שנשברה בערב יו"ט.

אין מבקעים בקרדום מצד הזכרות צדו הצר ובמגל ובמגירה, אלא בקופיץ שכולו זכרות, לאיכא דאמרי בקופיץ מותר מצד הזכרות ובקרדום לעולם מותר, ששם הקופיץ היה לו זכרות ונקבות והקרדום כוליה נקבות.

בית שהוא מלא פירות ונפחת מאילו ביו"ט מותר ליטול ממקום הפחת, ר"מ מתיר אף לפחות בעצמו כאשר האבנים מסדרות ואינם מחוברות דמחוברות אסור משום סותר, ודווקא ביו"ט אבל בשבת אסור אף באינם מחוברות משום מוקצה.

חותמות שבקרקע ושבכלים - לשמואל שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע או חותך, ושבכלים מתיר ומפקיע וחותך, בין בשבת בין ביו"ט, ובברייתא תנא שחותמות שבקרקע בשבת מתיר אבל לא מפקיע וחותך, וביו"ט מתיר ומפקיע וחותך.

ל"ב. הגמ' מבארת דעת שמואל שסובר כברייתא אחרת, ואף ששם מבואר שחותמות שבכלים אסור להפקיע ולחתוך בשבת, הא מני ר' נחמיה הסובר שאין כלי ניטל אלא דרך תשמישו, ואף שמצינו שר' נחמיה אוסר בזה אף ביו"ט, תנא דברייתא זו סובר שלא אסר ר' נחמיה אלא בשבת.

אין פוחתין את הנר מפני שהוא עושה כלי, לרב יוסף מתני' כר"מ הסובר שכלי חרס מקבל טומאה משנגמרה מלאכתו, ואף בנר חזי להניח בו פרוטות, אבל לרבי יהושע אינו מק"ט עד שיצרפו בכבשן, לאיכא דאמרי מתני' כר"א בר צדוק הסובר שאלפסין חרניות (של בני עירות שאינם מקפידים לצרפם) קודם שעשה בית קיבול אינם מק"ט, ומבואר שאם עשה להם בית קיבול מק"ט דהחקיקה מחשיבתם כלי, אילפסים חרניות לת"ק אסור לעשותם ורשב"ג מתיר.

אין עושים פחמים ביו"ט אף לצורך יו"ט והיינו להזיע קודם שאסרו להזיע.

ל"ב: פתילה ביו"ט - אין חותכין את הפתילה לשניים ור"י מתיר לתת ב' ראשיה בשתי נרות

אין מתקנים את השפוד ואין מחדדים אותו.

אסור לשבור קנה כדי לצלות מליח אבל מותר לשבור אגוז בתוך מטלית.

קביעות למעשר

ל"ד: חצר אינה קובעת למעשר אלא בדבר שנגמרה מלאכתו.

שבת לרב נחמן קובעת למעשר אף בדבר שלא נגמרה מלאכתו, ולריו"ח אינה קובעת אלא בדבר שנגמרה מלאכתו דהלכה כחכמים ולא כהלל.

עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית דפטורה ממעשר וה"ה במעושר ואומר מכאן אני אוכל למחר והוי הזמנה דיש בריה, וחכ"א עד שירשום ויאמר מכאן ועד כאן, הגמ' רוצה להוכיח מכאן ששבת קובעת למעשר, ודוחה את הראיה שלא שבת קבעה אלא דיבורו קבע, ומה שהמשנה דיברה בשבת אתא לאשמו עינן שטבל מוכן אצל שבת שאם עבר ותיקנו מתוקן.

ל"ה: לר"א כל דבר שמוותרו חוזר לאחר אכילתו אינו קובע למעשר, ולחכמים קובע למעשר.

תרומה לר"א קובעת למעשר ולחכמים אינה קובעת למעשר אלא בדבר שנגמרה מלאכתו, וכן פסק ריו"ח.

היה אוכל אשכול ונכנס מגינה לחצר יוצא חוץ לחצר ויגמור, ורבי יהושע אומר לא יגמור, וכן אם חשכה שבת לר"א מותר לגמור במוצאי שבת אבל בשבת לא יגמור דשבת קבעה למעשר, ולרבי יהושע לא יגמור.

חצר לרבי יעקב קובעת אף בדבר שלא נגמרה מלאכתו ולרבי"י אינה קובעת וכן פסק ריו"ח.

מקח אינו קובע אלא בדבר שנגמרה מלאכתו, וי"א שקובע.

רוב עמי הארץ מעשרים, מעשרים דמאי מעם הארץ אפי' בדבר שלא נגמרה מלאכתו.

רכים מותר למוללם ולהריח וכן מותר לקוטמם ולהריח, אבל קשים אסור לקטמם כדי להריח ואם קטמם פטור אבל אסור, ואם קטמם לחצוץ שיניו לר"א בשבת בשוגג חייב חטאת, וביו"ט במזיד לוקה, אבל לרבנן אף לחצוץ שיניו אינו אסור אלא מדרבנן, וכדי להריח מותר לכתחילה.

שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוון לעשות כלי, ובמוסתי מותר אף לר"א.

מותר לגבב קיסמים מן החצר כדי להדליקם שכל מה שבחצר מוכן הוא, ובלבד שלא יעשה צבורים צבורים ור"ש מתיר.

אין מוציאים את האור מן העצים או מהאבנים העפר הרעפים ומהמים משום דקא מוליד ביו"ט.

ל"ד: אין מלבנים רעפים חדשים, י"א מפני שצריך לבודקם, וי"א מפני שצריך להקשותם, עוף שדרסו עליו או שטרפוהו בכותל או שרצצתו בהמה והעוף מפרכס ושהה מעל"ע כשרה, וי"א שצריכה בדיקה, ואם מותר לשוחטה ביו"ט לטעם הראשון אסור דמחזקינן ריעותא וצריך לבודקה ולטעם השני מותר.

אחד הביא אור בשבת והשני עצים והשלישי הניח הקדירה (חדשה וחייב משום לעבון רעפים) והרביעי מים והחמישי תבלין והשישי הגיס כולם חייבים, ואם עדיין האש לא דולקת רק המדליקה חייב.

מותר לטלטל תנור וכיריים חדשים אבל אסור לסוכם או לטושם במטלית, ואסור לצננם במים צוננים אלא כדי לאפות ביו"ט.

מותר להשרות הרותחים ראש ורגלי הבהמה ולהבהבם באור, אבל למרוח חרסית אדמה או סיד או לגזוז השערות במספרים אסור.

אסור לגזוז ירק במספרים שבהם גוזזים אותו מהקרקע.

מותר לתקן קונדס ועכביות, ומותר להסיק ולאפות בפורני ולמחם מים באנטיכי, ואסור לאפות בפורני חדשה.

אסור לנפוח במפוח, אבל בשפופרת מותר.

אסור לעשותו ביו"ט, שאין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד-

משום שבות-

לא עולים באילן גזירה שמא יתלוש.

ולא רוכבים ע"ג בהמה גזירה שמא יחתוך זמורה.

ולא שטין על פני המים גזירה שמא יעשה חבית של שייטים.

ולא מטפחים ולא מספקים ולא מרקדים גזירה שמא יתקן כלי שיר.

משום רשות- גזירה שמא יכתוב.

לא דנים, וחשיב רשות היכא דאיכא דעדיף מיניה.

ולא מקדשים, וחשיב רשות היכא שכבר יש לו אשה ובנים.

ולא חולצים, וחשיב רשות היכא דאיכא גדול ומצוה בגדול ליבם.

ל"ז. משום מצוה-

לא מקדישים ולא מעריכים ולא מחרימים גזירה משום מקח וממכר.

ולא מגביהים תרומות ומעשרות, אף כדי ליתנה לכהן בו ביום, עיסה שנילושה היום מותר להפריש ממנה חלה ביו"ט ולתת לכהן.

אותו ואת בנו שנפלו לבור לר"א יעלה את הראשון וישחוט אותו, והשני יעשה לו פרנסה במקומו, לרבי יהושע יעלה את הראשון ע"מ לשוחטו ולא ישחוט, וחוזר ומערים ומעלה את השני, וישחט אחד מהם.

במתני' מבואר שכל האסור ביו"ט אסור אף בשבת, ולעיל במתני' איתא שבשבת מותר להשיל פירות דרך ארובה ביו"ט אסור, רב פפא מבאר שמתני' כב"ש שאסרו טלטול והוצאה שלא לצורך, ומתני' דלעיל כב"ה שהתירו טלטול והוצאה שלא לצורך.

שיעור תחומין בכלים וכדו', כרגלי מי-

הבהמה והכלים כרגלי הבעלים.

משילין:

משילין פירות דרך ארובה ביו"ט אבל לא בשבת, ו"א משילין וי"א משחילין וי"א משירין וי"א משחירים וי"א מנשירים.

תנן התם מפנים ד' וה' קופות מפני האורחים ומפני ביטול בית המדרש אבל לא יגמור את האוצר, הגמ' מסתפקת אם גם כאן מותר ד' וה' או פחות או יותר, ואם מותר לגמור את האוצר, ואם מה שאסר רב נחמן להשיל מגג לגג וכן אסור לשלשלם בחבל בחלונות ולהורידם דרך סולמות אסור אף בשבת, תיקו.

ל"ו. מכסים את הפירות בכלים מפני הדלף- לרבי יצחק רק פירות מותר, אבל מוקצה אסור לכסות, דאין כלי ניטל אלא אלא לדבר הניטל, ולעולא מותר אף לכסות דבר מוקצה, הגמ' מבארת דברי המשנה לשתי השיטות.

פורסים מחצלת על גבי כוורת דבורים בשבת מפני החמה והגשמים ובלבד שלא יתכוון לצוד- לרבי יצחק איירי שיש בה דבש או חלות שחישב עליהם ומכסה לצורכם, ואם אין בה חלונות אסור משום צד אף לר"ש הסובר דבר שאין מתכוון מותר, דמודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות, אלא איירי שיש בה חלונות וקאמר ובלבד שלא יסתום החלונות, וקמ"ל שיש איסור צידה בדבורים.

ל"ו: נותנים כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלא הכלי מותר לשופכו ולחזור ולהניחו אפי' הרבה פעמים.

גרף של רעי מותר לטלטלו בין אגב כלי ובין בעצמו, וכשמחזיר לא יחזיר הכלי אלא עם מים, אין עושים גרף של רעי לכתחילה.

כל דבר שאסור בשבת בין שהוא שבות ואפי' הוא רשות שיש קצת מצוה לעשותו ואפי' הוא מצוה

האשה ששאלה מחברתה תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו כרגלי הבעלים, (ל"ט.) ר"י פוטר במים מפני שאין בהם ממש, וכן מלח סדומית זקה מאוד ואינה ניכרת, אבל מלח איסתרוקנית אינו בטל, תבשיל רך אין בטלים בו המים והמלח כיון שרוטבה ניכר.

הגמ' שואלת למה תבלין מים ומלח לא בטלים ברוב העיסה.

ל"ח: הגמ' מבארת שאע"פ שלענין דין מזמון אין אומרים ביטול ברוב להפסיד לבעל המיעוט, אמנם לגבי איסורא יש דין ביטול ברוב, וא"כ קשיא מתני'.

תירוצי הגמ' - לאבוי אין ביטול גזירה שמא תעשה עיסה בשותפות, לרבא משום דעביד לטעמא, לרב אשי משום דהוי דבר שיש לו מתירין.

הבורר צרורות מגרנו של חבירו חייב לשלם לו דמי חיטים.

לר"י מין במינו אינו בטל, ומ"מ אמר רב חסדא שנבלה בטלה בשחוטה, כיון שהשחוטה לא יכולה להעשות נבילה, אבל שחוטה אינה בטילה נבילה כיון שהנבילה יכולה להעשות כשחוטה, כשמסרכת ואינה ראויה לגר.

ל"ט. הגחלת כרגלי הבעלים, גחלת של הקדש מועלין בה, ושל ע"ז אסורה בהנאה, המוציא גחלת לרה"ר חייב, המדיר הנאה מחבירו אסור בגחלתו.

שלהבת מותר להוליכה לכל מקום, ואין מועלין בה אבל אסורה בהנאה מדרבנן, ושל ע"ז מותרת בהנאה דכיון שהיא מאוסה לא גזרו בה, והמודר הנאה מחבירו מותר בגחלתו, המוציא שלהבת בפני עצמה לרה"ר פטור, אבל שלהבת שהוציאה בקיסם או בחרס מצטרפת השלהבת לשיעור הוצאה.

מים - בור של יחיד והמים מכונסים כרגלי היחיד, נהרות המושכים ומעיינות הנובעים כרגלי כל אדם, בור של אנשי העיר כרגלי אנשי אותה

ל"ז: המוסר בהמתו לבנו או לרועה אם יש בעיר ב' רועים הרי אלו כרגלי הבעלים, ואם יש בעיר רועה אחד הרי אלו כרגליו.

הלוקח בהמה מערב יו"ט אע"פ שלא מסרה אלא ביו"ט הרי היא כרגלי הלוקח.

שניים ששאלו חלוק בשותפות הרי החלוק כרגלי שניהם לחומרא.

שניים שלקחו חבית ובהמה בשותפות לשמואל חבית ובהמה כרגלי שניהם לחומרא, לרב חבית מותרת ובהמה אסורה, הגמ' אומרת שדין זה תלוי בברירה, ואם יש ברירה אף בהמה מותרת, ואם אין ברירה אף חבית אסורה, ואם בהמה אסורה משום שב' החלקים ינקי מהדדי אסורה הבהמה אף בטלטול משום מוקצה, לענין הלכה לרבי הושעיא יש ברירה ומותר, והלכה כדבריו, ולריו"ח אין ברירה.

ברירה - לרב אושעיא בדאורייתא אין ברירה, - לגבי טומאה אם חשב להוציא המת באחד הפתחים אחר שכבר מת המת אינו מציל על שאר הפתחים לב"ה אלא מכאן ולהבא, ובדרבנן יש ברירה כדלעיל גבי תחומין.

ולריו"ח אף בדאורייתא אין ברירה - האחים שחלקו לקוחות הם ומחזירים זה לזה ביובל, וכן בדרבנן אין יכול להתנות על העירוב שיהיה למקום שיבוא החכם, א"כ כבר בא החכם.

ל"ח. כלים המיוחדים לאחד מן האחים **שבבית** הרי אלו כרגליו, ושאינם מיוחדים הרי אלו כרגלי כולם לחומרא.

שור של פטם הרי הוא כרגלי הקונה אפי' הוא בן עיר אחרת, דמאתמול העמידו ברשות הקונה, שור של רועה שפעמים מוכרו לשכניו ומכיריו הרי הוא כרגלי בני עירו אפי' הוא עירב לרוח אחת מותר לרוח השניה.

השואל כלי מחבירו מערב יו"ט אע"פ שלא מסרו אלא ביו"ט הרי הוא כרגלי השואל, ואם שאל ביו"ט כרגלי המשאל, ואע"פ שרגלי השואל לשואל ממנו.

רב חנן בר חנילאי תלה בשר בעיברא דדשא בבית מארחו ואמר לו רב הונא שאם תלה בעצמו יכול לקחת הבשר, אבל אם הקצב תלה עבורו אסור, רב חנן הבין הטעם משום תחומין, והגמ' דוחה שמשום תחומין ודאי הבשר כרגליו, אלא הטעם משום משום שאם הם תלו הרי הסיח דעת מהבשר ואסור משום בשר שנתעלם מן העין, לשון אחר משום מוקצה.

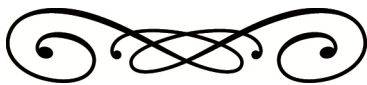
כדאי להשקות את הבהמה לפני שחיטתה לצורך הפשטת העור.

אסור לשחוט ביו"ט בהמות מדבריות משום מוקצה, אבל ביתות מותר.

מדבריות- הלנות באפר, שיוצאות בפסח לרעות ונכנסות ברביעה ראשונה, לרבי אלו ביתות הם, אלא מדבריות היינו שאינם נכנסות לשוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים, ואף דלית ליה לרבי מוקצה אלא בגרוגרות וצימוקים בלבד אלו ג"כ כגרוגרות וצימוקים, ואב"א אית ליה לרבי מוקצה, ואב"א רבי לדבריהם דרבנן קאמר שאלו הם ביתות אבל לדבריו אף במדבריות אין מוקצה.

ביתות- הלנות בעיר שיוצאות ורועות חוץ לתחום וחוזרות ללון בתוך התחום.

הדרן עלך מסכת ביצה

העיר אלפים אמה לכל רוח, של עולי בבל כרגלי הממלא.

מילא ונתן לחבירו- לרב ששת כרגלי הממלא, ולרב נחמן כרגלי חבירו, הגמ' מבארת שלכו"ע הבור הוא הפקר (ולא שותפות, שהרי רב נחמן סובר שאין ברירה, וא"כ אם היה שותפות היו המים כרגלי הממלא), ונחלקו אם מגביה מציאה לחבירו קנה חבירו או לא.

ל"ט: הריני עליך חרם המודר אסור בשל המודר, הרי אתה עלי חרם המודר אסור בשל המודר, הריני עליך ואתה עלי שניהם אסורים, ומותרים בשל עולי בבל, כגון הר הבית הלשכות והעזרות ובור של אמצע הדרך, ואסורים בשל אותה העיר כגון הרחוב בית הכנסת ובית המרחץ, טעם ההתר בשל עולי בבל הוא מפני שהבור של הפקר, אבל אם היה הבור שותפות הרי אם יש ברירה י"ל דמותרים דכל אחד ממלא משלו, אבל אם אין ברירה אסורים.

מי שהיו פירותיו בעיר אחרת אסור לבני העיר שעירבו להביא לו מפירותיו, אא"כ הוא עצמו עירב לאותה העיר.

מ. מי שזימן אורחים אסור להם לקחת ממה שנתן להם למקום שהוא לא עירב, אא"כ זיכה להם מנותיהם מערב יו"ט.

המפקיד פירות אצל חבירו לרב הם כרגלי מי שהפקידו, ולשמואל כרגלי המפקיד, הגמ' מבארת שמחלוקת זו אינה תלויה במחלוקת רבי ורבנן במכניס בהמה לחצר חבירו ברשותו שלרבנן קיבל בעל החצר שמירה ולרבי לא קיבל שמירה, ולרב הלכה כחכמים ולשמואל הלכה כרבי, אלא מחלוקת זו היא בין לרבי בין לרבנן.

לרב בב' המקרים לעיל איירי ביחד קרן זוית, ואב"א אם זיכה א"צ יחוד.

